

Vzhůru na Golgothu!

cili

poslední, bolestná cesta

Pána našeho Ježíše Krista,

představená

v sedmi postních kázáních

od

Dominika Špačty,

doktora v bohosloví, knížecí - arcibiskupského notáře, čestného
děkana v Karlíně, doktorského sboru bohosloveckého a českého
muzeum-ouda.

V Praze, 1854.

Nákladem Václava Hessa.

Nákladem téhož knihkupectví vyšly

Homiletika,

čili:

navedení k duchovnímu řečnictví

od

Dom. Al. Špachty.

Druhé opravené vydání, 2 díly. v 8., seš. 2 zl.

Pilát

k poučení a výstraze představený

v sedmi postních kázáních,

jež držel r. 1852 v karlínském chrámu Páně

Dom. Al. Špachta.

12., seš. 15 kr.

Sedmero postních kázání

o

nedůvěře v lidi, důvěře v Boha.

Od

Františka Havránka,

křížovníka.

Druhé opravené vydání. V 8., seš. 30 kr.

Vzhůru na Golgothu!

čili

poslední bolestná cesta

Pána našeho Ježíše Krista,

představená

v sedmi postních kázáních

od

Dominika Špachty,

doktora v bohosloví, knížecí-arcibiskupského notara, čestného děkana v Karlíně,
doktorského sboru bohosloveckého a českého Museum ouda.

V PRAZE.

Nákladem V á c l a v a H e s s a.

1 8 5 4.

Předslovo.

Účastenství, jakého první ročník postních kázání pod názvem **Pilát** vloni tiskem na světlo vydaných u obecnstva našel, pohnulo spisovatele i tento druhý ročník u veřejnost podati. Od přízně, s jakou se dílek tento potká, bude to záviseti, zdali i třetí následovati bude; kterýmž by se pak celý tříroční kruh těchto svatopostních řečí uzavřel.

V Karlíně na den Všech Svatých 1853.

I. Kázání postní.

„I pojali Ježíše a vyvedli. A nesa sobě kříž, vyšel na to místo, kteréž slove popravné a židovsky Golgotha.“

Jan 19, 16. 17.

„Vezmi syna svého jednorozeného, kteréhož miluješ, Isaka, a jdi do země Moria: a tam ho budeš obětovati v obět zápalnou, na jedné hoře, kterouž ukáži tobě“ (1. Mojž. 22, 2.). Tak pravil druhdy Hospodin k Abrahamovi. A vstav Abraham v noci, osedlal osla svého a vzal s sebou dva služebníky a Isaka syna svého, a ubíral se k místu, kteréž Bůh byl přikázal jemu. Po třídní cestě pozdvihl Abraham oči a uzřel to místo zdaleka. — Nechav služebníky nazpět vzal dříví k zápalné oběti nasekané a vložil je na Isaka syna svého; sám však nesl v ruce oheň a meč. Když tak otec s synáčkem dále se ubírali, řekl Isak k otci svému: „Otče můj! ej oheň a dříví: Kdež jest zápalná obět?“ Načež mu Abraham odpověděl: „Bůh opatří sobě zápalnou obět, synu můj.“ — Konečně přišli na místo, kteréž byl Abrahamovi ukázal Hospodin. Zde vzdělal Abraham oltář, srovnal dříví svrchu, svázal

Isaka, položil ho na oltář na hranici dřev a uchopiv meč, vztáhl ruku, aby obětoval syna svého. A však právě v tom okamžení zvolal anjel Hospodinův s nebe řka: „Abrahame, nevztahuj ruky své na pachole, aniž mu co číň: nyníť jsem poznal, že se bojíš Boha, a neodpustil jsi jednorozenému svému pro mne.“

Co druhdy na hoře Moria před pouhým obličejem Páně se dalo, nebyloť nic jiného leč předobrazení toho, co se po dvou tisíci letech na témž místě u přítomnosti mnoha tisíc lidí díti a vykonati mělo. Tak to dokazuje starý spisovatel církevní Tertullian řka: „Když Isak, jsa veden od otce svého k obětování sám dříví nesl, představoval již tehdáž smrt Vykupitelovu, kterýž dřevo svého od Otce k oběti určeného utrpení nesl.“ — A v skutku na témž místě, kde Abraham Isaka podle vůle Boží zabíti měl, vydal Bůh Otec svého jednorozeného Syna na kříži; na tentýž vrch Moria, kamž Isak dříví vzhůru nesl, nesl i druhý Isak, Ježíš Kristus, po dvou tisíci letech dřevo kříže svého, aby na něm pro nás obětován byl. Neboť věděti sluší, že Moria bylo pohoří daleko roztažené a pozůstávající ze dvou vysoko vzhůru čnějících vyšin. Na jedné z nich byl v pozdějších časech vystaven chrám Jerusalemský, druhá však z těchto vyšin sloužila za popraviště zločinců, a nazývala se odtud Golgotha čili místo lebčí od lebek odpravenců porůznu zde se koulejících. A zde to bylo, kde se dalo, co napsal sv. evangelista Jan: „*A nesa sobě kříž, vyšel na to místo, kteréž slove popravné a židovsky Golgotha.*“

Než, jaký to rozdíl, m. N., mezi tím, co se při obětování Isaka a při umučení Páně na tomto místě dělo! — Když Isak dříví obětní na horu Moria nesl, nebylo tu jiných svědků kromě dvou a to opodál stojících služebníků Abrahamových. O jak jim bylo ouzko okolo srdce, jak je to bolelo v duši, když jim Abraham přikázal říka: „Počkejte tuto; až já a pachole tamto pospíšice poklonu učiníme, navrátíme se k vám.“ Jak rádi byli by tito věrní služebníci břímně dříví místo outlého pacholete nesli!

Docela jinak vyhlíželo to na vrchu Moria, když Ježíš, tento druhý Isak, dřevo obětné na něj nesl. Ač všeccky stezky nepřehlednými davy zevlujícího lidu obsazeny byly, nebylo mezi ním téměř nikoho, ješto by s Ježíšem, kříž svůj nesoucím, byl outrpnost měl. Jen několik málo věrných duší nalezalo se tu, jenž srdečný podíl na utrpení Božského Pána braly, ač i u těch hluboké tajemství cesty kříže nepoznal tehdaž ouplně téměř ani jeden.

K tomuto skrovníckému počtu s Ježíšem outrpnost majících duší chceme se, m. N., připojiti a Spasitele svého na jeho poslední bolestné cestě doprovázeti. K tomu nás vede netoliko známost toho, co tehdejším lidem téměř všem ještě nepovědomé bylo, známost totiž tajemství utrpení a smrti Páně, ale i pořádek svatopostních rozjímání našich. —

Předešlého roku totiž obírali jsme se v posvátném čase postním *odsouzením Pána Ježíše k smrti*, letos budeme tedy rozvažovati *vyvedení jeho na místo popravní*. Lonského roku pozorovali jsme z větší částky jednání obojetného Piláta a jizlivých nepřátel

Páně; letošního roku seznámíme se blíže s osobami, kteréž upřímnou lásku k Spasiteli našemu v srdci svém chovaly a jemu skutkem dokázaly.

Pro dnešní den však pozastavíme se toliko *při vložení kříže na Pána Ježíše*, a přesvědčíme se, že

1. *potupné,*
2. *bolestné* bylo.

Jsemť, m. N., srdečně z toho potěšen, že vás opět letos v hojném počtu před sebou shromážděné spatřuji, raduji se, že nalezám mnohé od lonska mi známé přívětivé tváře v nábožném shromáždění tomto a tudíž se naději, že mi netoliko dnes, ale i budoucí neděle při mém přednášení povědomou mi laskavou pozorností nápomocni budete.

Ty však, křížem obtížený Ježíši! dovol, bych Tebe s nábožnými poslouchači svými na Tvé bolestné cestě doprovázeti směl. Dej nám všem tu milost, bychom poznali ona svatá tajemství, kteráž by nás ve víře upevnila, v naději posilnila a lásku k Tobě v nás roznítla, kteráž by nás naučila, jak bychom sebe zapřítí a Tebe následovati měli. Já počinám v Tvém nejsvětějším jmenu.

1. Sotva byl Pilát ortel nad Ježíšem vyřknul, činily se i hned přípravy k vykonání ho — k ukřižování Pána Ježíše. Než ďábelská zlost, anaž nevinného Ježíše v ruce nespravedlivého soudce vydala, nebyla nasícena jednoduchým odpravením, nýbrž chtěla bolestem smrti co nejvíce možno i potupy přidati. K tomu cíli použili nepřátelé Kristovi dvo-

jího prostředku, a sice: že *Ježíše opět vlastním rouchem přiodíli*, a pak že jej *v společnosti dvou lotrů na místo popravní vyvedli*.

Jak známo, zmocnili se po pronešení ortele smrti nad Ježíšem žoldnéři s ostatní celou rotou nevinného Pána, vedli jej do radního domu, svlekli ho z vlastního roucha, přiodíli jej pláštěm šarlatovým, bili jej, plíli na jeho tvář a natropili s ním rozličných rozpustilostí až do sita. Když však měl Ježíš na místo popravní vyveden býti, tu jak praví sv. ev. Matouš (27, 31.), *svlekli s něho plášť a oblekli jej opět v roucho jeho vlastní*.

Proč asi to učinili? k čemu mělo převlečení toto sloužiti? — Mimo jiné příčiny i proto, aby, jak praví sv. učitel církevní Ambrož, *Ježíš při svém vyvedení ode všech poznán býti mohl*. — Neboť jeho sv. obličej byl tak krví zbarvený, tak od obdržených poličků opuchlý, zsinálý a zmodralý, že se vyplnilo, co Isaiáš předpověděl o Pánu Ježíši, řka: *A viděli jsme ho a nemá podoby ani krásy* (53, 2.). Kdyby tedy Ježíš vlastní roucho své na sobě nebyl měl, nebyl by ho ani žádný poznal. To však bylo proti ohledu Židů, kteří chtěli, aby, jak se domýšleli, k větší potupě ode všech poznán byl. Že to v jejich ohledu leželo, aby Ježíš co nejvíce možno potupen a zahanben byl, vysvítá dále i ze společnosti, v jaké nevinný Pán poslední cestu svou nastupuje.

Spolu s křížem přivlekli popravní holomci dva zločince, dva v celé zemi židovské pověstné lupiče a lotry, postavivše je s obou stran Páně. Oni byli sice již delší čas k smrti odsouzeni, ale jako zúmy-

slně bylo s odpravou jejich odkládáno, aby jen nevinný Ježíš u prostřed jich na smrt kráčet musel. Nepřátelé jeho chtěli co nejvíce možno hanby a potupy na něj nakydati a tudíž lid přemluviti, jakoby těm nejhorším bezbožníkům roven byl. — Považte, m. N., jaká to urážka jest pro nevinného a početného člověka, pakli na potupu k špatným, zlopověstným osobám jen přirovnán bývá! A co teprv jest to za muku a bolest pro spravedlivého a nábožného člověka, když buď náhodou neb okolnostmi donucen v společnosti bezbožných, zpustlých lidí dlíti musí! V životopisu mnohých sv. služebníků a služebnic Páně nalzáme nejeden příklad, že je přítomnost bezbožných hroznou mukou naplnila, ba i nezřídka oškli-
vost až k dávení jim způsobila.

A hle, Ježíš snáší tuto potupu docela tiše a pokorně, vida v hanebném s sebou nakládáním vůli Otce svého nebeského, věda, že se na něm vyplní musí předpovědění Isaiáše proroka: *a s hříšnými sečten jest* (52, 12.). On se vzdává dobrovolně sám všeho ušetření, všeho vzhledu a vsí přednosti, ano těší se z toho, že za nejposlednějšího z lidí považován jest.

O jak jsme, křesťanští bratři a sestry, nepodobní v tom ohledu Spasiteli svému? Jak hned v nás vře a kypí nevole a zlost, pakli se nám neproказuje ta čest, o které se domníváme, že nám od jiných patří; jak se hned rozpálíme hněvem, pakli nám někdo menší titul a přednost dává, nežli kterou od jiných očekáváme a dostávati navykli jsme. Jak se hned durdíme, pakli a to právem dosti malé

zahanbení, pohanění neb pokáraní snésti musíme, jak nás to hned urazí, když si nás jiní nevšímají, nám, že nižší jsme nežli oni, k poznání dávají, neb v nějaké společnosti nižší místo poukazují! —

O kýž bychom, m. N., v uvažování pokory, s kterou Pán náš všelike pohanění při vyvedení svém na místo popravní snášel, připustili k srdci slova sv. apoštola Pavla: *Nic nečiňte pro marnou chválu; ale v pokoře, jedni druhé za vyšší nežli sami sebe držte* (Fil. 2, 3.). A protož nechť se nám, m. N., budoucně od kohokoliv, kterým koli způsobem, na kterém koli místě nějaká urážka, nějaké pokoření aneb dokonce pohanění stane, nestěžujme sobě, nehněvejme se, nýbrž volejme s korunovaným prorokem: *Dobrét jest mi, Pane, že jsi ponížil mne; abych se naučil spravedlnostem tvým* (118, 71.). Než slyším tu někoho namítnouti: Co, já bych to měl tiše snášeti, když mně lidé vážnost, anaž mi a stavu mému přináleží, odpírají, neměl bych se ozvati, když mne nepřítel můj snižuje, tupí, za horšího, nežli jsem, vyhlašuje? — I zdaliž bych touto shovívajicností, tímto mlčením sám nedokázal, že kus cti v těle nemám?

Než táži se tebe, křesť. bratře, kterýž takto mluvíš, zdali Spasitel tvůj proto horším se stal a čest svou ztratil, že nepřátelé jeho hanbou a potupením takměř jej přikryli? aneb jak Jeremiáš prorok pověděl, *pohaněními nasitili?* (Pláč. 3, 30.). Čili myslíš míti právo, aby s tebou svět šetrněji nakládal, nežli s Božským Pánem tvým? O slyš, co praví tento Božský Pán řka: *Neníť učedník nad mistra, ani služebník nad pána svého. Jestliže hospodáře Belzebubem nazývali,*

čím více domácí jeho? (Mat. 10, 24.) Nuže nedivme se tomu, m. N., když nám svět zasloužené vážnosti nevzdává, neb dokonce pro víru a cnost nás pohazuje a tupí. Co hlava naše, Kristus Pán, trpěl, musí se i na jeho duchovním těle, církvi, a tudíž téměř na jednom každém z nás opakovati. — Pravdat, že jest velká bolest pro citelného člověka, když nenalezá u lidí toho uznání a té spravedlnosti, anáž mu přísluší, aneb když dokonce od svých spolubližních aneb aspoň od nepřátel za toho nejhoršího považován a vyhlašován bývá: ale i naproti tomu nemůže býti pro nás, když od jiných beze vší viny opovrhování a zlehčování býváme, útěchy sladší, jako která leží v slovích potupeného Pána: *Pro tebe snesl jsem pohánění, a přikrylo zardění tvář mou* (Žalm 68, 8.).

A konečně byť by ona potupa, kterou na světě snášíme, byla sebe větší, přec aspoň nebývá s žádnými tělesnými a citelnými bolestmi, jako u Božského Spasitele našeho spojena. Neboť vložení na něj kříže nebylo toliko potupné, ale jak v díle 2hém uslyšíme, i trapné a bolestné. Obnovte, prosím, laskavou pozornost svou.

---

2. Svatý evangelista Matouš praví sice v krátkosti: *Sulekli s něho plášť, a oblekli jej v roucho jeho* (27, 31.). Ale povážíme-li hrubost a surovost popravních holomků, kteří hnusné toto dílo vykonávali, můžeme se, m. N., snadno domyslit, s jakými nevyslovnými bolestmi již toto převlečení spojeno býti muselo. Ježíš měl již za nějaký čas šarlatový plášť

na svém nahém, od bičování rozsekaném a zedraném těle. I jaký div, že plášť tento krvavými ranami tak-řka na těle připečen byl. A nyní sobě představme onu kvapnost a bezohlednou hrubost, s jakou se Ježíšovi plášť s plecí strhnul. O kdož jest v stavu, popsati tu palčivou bolest, s kterou se všecky na polo zamřené rány obnoviti a z nova krváceti musily. Můj jazyk, m. N., omdlévá při popisování těchto nesmírných bolestí, vaše citelné srdce mohou si je představití samy. — A nyní ke všemu tomu představte sobě těžký kříž, tento předmět všeobecné hrůzy, ježž ztrýzněný Pán na sebe vzíti měl. —

Podle popsání hodnověrných mužův byl to těžký, 12 i 15 stěviců dlouhý, dvě pídě široký a jednu pídě tlustý trám; příční dřevo, na něž měly ruce přibity býti, bylo též tak široké a tlusté, a 3 i 4 stěvice dlouhé. Hle, m. N., jaké to břemeno, jaká to tíže. A tento těžký kříž měl ztrýzněný, až k omdlení vysílený Ježíš na sebe vzíti, a na místo popravní nésti! — O jak by neměl pouhý, slabý člověk v takovém hrůzném okamžení zmáломyslněti a ouzkostí před nevyslovnou mukou bez sebe na zem klesnouti? A hle, Ježíš nehrozí se těžkosti kříže, nežaluje, nestýská sobě nad jeho břemenem, nýbrž pozdravuje ho co znamení své slávy, co vítězství nad peklem, co rukojemství lásky své k hříšnému lidstvu, co pramen hojných milostí. — Čili by to nebylo stálo v jeho moci, tohoto těžkého a hrozného nástroje své smrti — ba i smrti samé se sprostiti? Ale nikoliv — on, jak předpověděl Isaiáš prorok, *obětován jest proto, že sám chtěl* (53, 7.). On nepozoruje hrubost a ukru-

tnost těch, kteří jemu kříž k nohoun metají s takovou silou, až se od toho zem zatřásá, nýbrž myslí jedině na Otce svého nebeského, od toho a nikoliv od Židů přijímá těžký tento kříž, a jest hotov na sebe jej složit. — K tomu cíli shýbá se k němu, objímá ho třesoucima se rukama a snaží se, jej na pravé rameno své položit. Ale ach! poslední síla jeho jej opouští, a jen s nelitostivou pomocí holomků klade kříž na svou plec, vstává, zpřímí se a stojí tu, maje kříž na ramenou.

O posvátné okamžení! Křestané, bratří, sestry, děti, všickni přítomní! vrýte hluboko v srdce své tento obraz, který jsem nyní duchovním zrakům vašim představil. On jest poučitelný, povzbuzující a utěšující v tak mnohých křížích, kteréž i na nás dolehají. Hle, kterak volně podrobuje se Božský Pán náš těžkému břemenu kříže. On se shýbá, ano kleká k tvrdému dřevu a nástroji svých nastávajících muk, on k němu vztahuje s posledním namáháním síly své zemdlené ruce, on je objímá, tiskne k sobě a líbá opětně. I neměli bychom, m. N., s toutéž *oddaností do vůle Boží*, s toutéž *divěrností*, ano *radostí* kříže na nás od Boha složené přijímati? A však, jak se chováš obyčejně v kříži svém, ty křesť. bratře a sestro? Ach, ty reptáš, ty viniš ze svého soužení jiné lidi, ty sobě stěžuješ na celý svět, a rád bys, by možno bylo, kříž svůj, co nezasloužený, s sebe svalil. Ale jsi na velkém omylu, domníváš-li se, že na tebe jiní lidé kříž tvůj uvalili. Tito nejsou nic jiného, nežli nástroj v ruce Otce nebeského; onť jest to, jenž na tebe tento neb onen kříž složil a tvou povinností

jest, nejsvětější vůli jeho se podrobiti. — Ty sobě stěžuješ, řka: Ach, můj kříž jest ten největší, žádný snad na světě netrpí tolik co já, ach to přesahá již všecku moji sílu. Ale táži se tebe: stěžoval sobě tvůj Kristus také tak, jako ty? naříkal sobě: Ach, těžký jest tento kříž, já nejsem v stavu jej na sebe vzíti, já musím pod ním klesnouti? O nikoliv! On se důvěřoval v svého Otce nebeského, že mu břemeno kříže nésti pomůže, on se modlil: *Ten, kterýž mne poslal, se mnou jest a neopustil mne samého* (Jan 8, 29.). Tak i ty, křesťanský bratře a sestro, důvěřuj ve všelikém kříži a soužení svém v Boha, těše se slovy sv. ap. Pavla: „Věrnýť jest Bůh, kterýž nedopustí mne pokoušeti nad to, což mohu snést, ale učiní s pokoušením také prospěch, abych snést mohl“ (I. Kor. 10, 13.). — Ty konečně, křesťane, nevidíš v kříži svém jen samou hořkost, a zapomínaje na sladkou odměnu trpělivosti pravíš: Já jsem již tolik na světě vystál, tolik křížů jsem měl a tu ještě na mě připadla tato ouzkost, toto trápení, kteréhož se snad již nikdy na světě nezhostím. — O jak docela jinak smýšlel, mluvil a choval se Spasitel tvůj. Hle, on s radostí přijal svůj kříž, on jej objal, on jej políbil jako dávno hledaný a šťastně nalezený klenot. *Nezanecháš, tak volal v duchu slovy korunovaného proroka svého, duše mé v hrobě, aniž dáš Svatému svému viděti porušení* (Žalm 15, 10.). *Ty šviháš a uzdravuješ, uvádíš do hrobu a zase vyvádíš* (Job 13, 2.). — Tím vším ale, m. N., nechci říci, jako bychom při trápeních s kříži našimi spojených zcela necitelní býti měli. Nikoliv. I Pán Ježíš cí-

til celou hořkost kříže svého, neboť vzdychal: *Zkormoucena jest duše má až k smrti*, ale on přemohl tento zármutek těla svého hotovostí ducha. Tak i ty, křížem sklíčený a obtížený bratře, raduj se; byť i tvé tělo sebe více truchlilo, duch tvůj nechť se ustavičně raduje, aby se i na tobě vyplnilo, co o sobě napsal sv. ap. Pavel, řka: *Naplněn jsem potěšením, mám hojnou radost ve všelikém soužení našem* (2. Kor. 7, 4.). Aneb co píše sv. Jakub: *Za největší radost mějte, bratří moji, když v rozličná soužení upadnete* (1, 2.).

A však nejen pro křestany jakýmkoli křížem sklíčené poučitelny a utěšitelný jest obraz Ježíše křížem obtíženého, ale pro všechny nás ostatní i pro ty, jenž o kříži a soužení buď málo aneb docela ničeho nevědí. A protož pohledněme všickni bez rozdílu k závěrce dnešního rozjímání na tento obraz, pohledněme na Ježíše křížem obtíženého. Hle, toto břemeno kříže jest břímě hříchů našich, které on na sebe vzal; to jest onen trest, jež on za hříchy naše vytrpěl; to jest onen nástroj, na kterém dlužní upsání provinění našich přibil, roztrhl a zničil. Dřevo kříže ale jest spolu znamení vítězství jeho nad smrtí a peklem, jest to naděje naše a útěcha, jest to trůn, s kterého Ježíš panuje, jest to zbraň, kterou sobě všecko podrobil, jest to ono znamení, s kterým se Syn člověka na konec věků v oblacích s slávou velikou a velebností objeví, aby soudil veškerý svět. Blaze nám, budeme-li tento kříž, který Ježíš, při svém vyvedení na místo popravní, na svá bedra

vložil, důstojně nasledováním jeho pokory a trpělivosti ctíti. Tehdáž vyplní se na nás, co napsal kníže ap. sv. Petr: „V čas poslední radovati se budete, pakli zkušeni víry vaší mnohem dražší nad zlato nalezeno bude k chvále a slávě i ke cti při zjevení Ježíše Krista (I. Petr 1, 6. 7.). Amen.

II. Kázání postní.

„I pojali Ježíše a vyvedli. — A nesa sobě kříž vyšel na to místo, kteréž slove popravné, židovsky pak Golgotha.“

Jan 19, 16. 17.

Podivení hodno jest, m. N., co se nám od hodnověrných spisovatelů vypravuje o nástroji spasení našeho — o dřevu kříže, na kterémž Spasitel náš pněl. Přes dvě stě let nevěděl téměř nikdo, co se s křížem tímto po složení s něho těla Ježíšova bylo stalo, aneb aspoň ztratila se v oněch bouřlivých časech pronásledování křesťanstva o tom všecika stopa; a to tím více, jelikož pohanský císař Hadrian z nenávisti proti křesťanskému náboženství posvátná pro křesťany místa smrti a hrobu Páně zneuctíti, rozmetati, a tak přeměnití rozkázal, že více k poznání a k nalezení nebyla. Ano aby tím spíše bezbožného ohledu svého dosáhl, vystavěl jak na Golgothě tak nad hrobem Božím dva chrámy ke cti pohanských bohů Jupitera a Venuše. A však sotva bylo křesťanské náboženství za času velkého císaře Konstantina v roz-

lehlé říši Římské panujícím se stalo, bylot první péčí nábožné matky císařové, svaté Heleny, aby se chrámy v Jerusalemě pohanským modlám vystavené rozmetaly, a na jejich místě chrámy Spasiteli zasvěcené vystavěly. A hle, při této práci přišlo se skutečně na jeskyni hrobu Božího, a nedaleko této našly se k největší radosti císařovny a veškerého přítomného lidu tři kříže spolu s nápisy a hřeby. — Než nová nesnáz, nová žalost! Nápis totiž odděleně ležel od kříže a tudíž se nemohlo posouditi, který z těchto tří křížů by to vlastně byl, na němž Spasitel přesvatý život svůj byl dokonal. I tu připadl přítomný biskup Jerusalemský z vyššího vnuknutí na tu myšlénku, aby se všechny tři kříže odnesly do příbytku jisté vznešené na smrt nemocné matrony. U přítomnosti císařovny a veškerého shromáždění vybídl ji biskup, aby se jednoho kříže po druhém dotkla. Při dotknutí prvních dvou křížů nepozorovalo se ani toho nejmenšího oučinku, sotva však se byla dotkla kříže třetího, v okamžení povstala s lůžka svého úplně zdravá. I tu již nebylo ani té nejmenší pochybnosti, že jest to kříž onen, na němž Kristus Pán trpěl a umřel. Kříž tento dala císařovna Helena rozdělití na tři díly, z nichžto jeden poslala spolu s hřeby císařskému synu svému Konstantinovi, druhý pak vzala s sebou do Říma, třetí konečně dala zasadit do stříbra a odevzdala jej biskupovi Jerusalemskému s tím doložením, aby na věčné časy uložen byl v chrámě hrobu Božího, který se na rozkaz císaře Konstantina právě byl stavěti počal. — Zde chován byl tento drahý klenot po ce-

lých téměř tři sta let, totiž až do roku 614. Když ale v tomto roce Chosroes, král Perský, Jerusalema dobyl, vydrancoval a potoky krve křesťanské prolil, odvezl mimo jinou kořist z Jerusalema i tento zbytek sv. kříže. — A však po 14 letech dobyl císař Heraklius vítězství nad Peršany, a první podmínka, pod kterouž jim pokoj udělil, bylo vydání svatého kříže. Obdržev šťastně, čeho tak toužebně žádal, umínil sobě, sám na svých vlastních plecech odnésti kříž na ono místo, kamž jej Spasitel před šesti sty lety na svých zkrvácených bedrách nesl (kde po 300 let pod rumem skryt ležel a opět téměř 300 roků předmětem té nejvřelejší úcty netoliko Jerusalemských ale všech křesťanů byl). K tomu cíli ozdobil se císař Heraklius celou nádherou svých císařských rouch, a nepřehledné davy lidstva shromáždily se v Jerusalemě, chtěje býti očitými svědky této velkolepé a srdce jímající slavnosti. A v skutku sotva se průvod pohybovati počal, žásli jedni nad krásou neobyčejné slavnosti, druzí rozplývali se v slzích radosti a vroucnosti v upamatování na poslední bolestnou cestu Páně, kterouž nyní císař Heraklius napodoboval. Než co to? — Průvod se najednou zarazí, císař zůstává na místě jako přimražený státi, on se cítí od nějaké neviditelné moci zadržán, on není v stavu učiniti ani jediného kroku! V tom přistoupí patriarcha Zachariáš k císaři a tuše příčinu tohoto neočekávaného výjevu praví: „Pomni, císaři, zdali v svém nádherném oděvu podoben jsi Spasiteli svému. Ty jsi ozdoben císařskou nádherou, a Ježíš byl nuzně přioděn; na tvé hlavě skví se

koruna zlatá a Ježíš měl korunu trnovou; ty jsi obut, Ježíš kráčel bosýma nohama.“ — I porozuměl císař tomuto pokynutí biskupovu a složiv se sebe všelikou okrasu, bosý a s odkrytou hlavou byl teprv v stavu dále kráčet i kříž donést na ono místo, kdež opět uložen a chován býti měl. — Co medle chtěl Bůh zázrakem tímto jak císaři Herakliovi, tak i všem přítomným na srozuměnou dáti? — Nic jiného leč to, že všechna nádhera císařská nemůže více oslaviti kříž, nýbrž kříž že má císaře zdobiti. — Nám však, m. N., slouží příběh tento k poučení, abychom velikost svou v pokoře, slávu v pohanění, vznešenost v ponížení hledali a v ničem jiném leč v kříži Pána Ježíše Krista se nechlubili. Nuže tedy pohledněme na Ježíše, kříž svůj nesoucího, a jelikož předešlou neděli pozorovali jsme vložení kříže na Ježíše, rozvažujme dnes *jeho kříže nesení a na místo popravni vyvedení*. Při tom pozorujme *nejprve ty, kteří Ježíše vyvádějí*, a pak *Ježíše samého, jehož vyvádějí*.

Dejž nám, o Pane! tu milost, bychom tebe při nesení kříže tvého v duchu doprovázeti směli, a otevři při tom srdce naše k poznání oněch pravd, kteréž by nám stonásobný užitek pro tento i budoucí život přinesli. — Vy však, m. N., slyšte mne dále mluvícího s laskavou pozorností.

---

1. Ukřutnost pohanských Římanů v nakládání s nešťastníky k smrti kříže odsouzenými byla tak neslýchaná, že ji sobě ani představití nemůžeme. Ži-

dům sice zakazoval zákon kromě toho, co s ukřižováním nevyhnutelně spojeno bylo, všechno další trýznění a mučení. Než vzhledem nenáviděného Ježíše nedbali nic na předpisy zákona svého, nýbrž byli tomu rádi, ano žádali, aby se s ním jako s každým jiným otrokem a zločincem nakládalo. Pročež byste, m. N., poznali, jak mnoho Spasitel náš při svém vyvedení na místo popravni přetrpěti musel, poslyšte, jak se vyvedení takové u Římanů obyčejně dávalo. — Napřed jel trubač na koni, kterýž na všech rohách ulic odpravení zločince oznamoval, za ním poskakovalo hejno kluků, rozličná náradí k ukřižování potřebná nesoucích, za těmi zbrojnoš v ruce držící nápis, kterýž v několika slovích ortel nad zločinem pronešený a příčinu jeho obsahoval, za zbrojnošem tímto kráčel odsouzenec, obklopen holomky popravními, kteříž jej po celé cestě nemilosrdně trýznili a buď šleháním neb pícháním nejinak než jako se to s dobyt看em stává, k dalšímu kráčení pobízeli. Za odsouzencem ubíral se houf jezdců, kterýž o to dbáti musel, aby všelikému nepořádku aneb i možnému se zbouření lidu přítrž učinil. Konečně hrnul se nepřehledný dav ostatního lidstva k hrůznému divadlu ukřižování jako k nějakému plesu s radostí spěchající, a v rozličných žertovných a surových průpovídkách z ubohého odsouzence posměch sobě dělající. —

To, co jsem, l. V., nyní sdělil, postačí, jak doufám, k tomu, abyste sobě o vyvedení Ježíše k smrti obraz až k užasnutí smutný utvořiti mohli. Čili myslíte, m. N., že se při vyvedení Pána

našeho mírněji s ním nežli s jinými zločinci zacházelo? Ach, *kdyby byli*, pravím slovy sv. ap. Pavla, *moudrost Boží v tajemství, kterouž Bůh před věky k slávě naší (zjeviti) uložil, poznali, nikdy by Pána slávy nebyli ukřižovali* (1. Kor. 2, 7. 8.) — Konečně zavzní dávno očekávaný zvuk trouby, znamená to, že se průvod s Ježíšem na místo popravní pohybovati počíná. Vše vybíhá z domů ven, nízcí i vznešení, cizinci i domácí, páni i otroci, obchodníci i dělníci, děvčata i ženy, dospělí i děti. Jeden každý snaží se co nejvíce možno z blízka ubohého pod břemenem kříže upějícího Pána spatřiti, ti však, kterým to možno není, až k němu se protlačiti, hledí příčnými ulicemi průvodu předejítí a hltavé zraky své na bolestech strýzněného Pána napásti a nasititi. — Hluza Jerusalemská řve, huláká, vychrluje na nevinného Spasitele strašlivá zlořečení, nectné šprýmy a rouhavé utržky. A co činí vznešený svět? O, tomu ani za to nestojí, aby učinil jediný krok z domu k spatření onoho Ježíše, o kterého nikdy mnoho nedbal, jehož učení nikdy neposlouchal, jehož zázrakům se vždy jen co kejklům posmíval. On toliko vychází na pavlany svých příbytků, aneb otvírá okna, vykládá se na měkkých polštářích z nich ven, vyráží se sice nad pestrou směsicí hluzy a její hulákáním, ale od krví zbarvené tváře ubitého Ježíše odvrací, ne z outrpnosti ale z ošklivosti, zraky své pryč. — O, m. N., jak truchlivý jest ten obraz, který jsem nyní před očima vašima rozvinul! A přece jak jest spolu pro nás poučitelny. Neboť co nám ukazuje patrněji, jako to, že slabá třtina jest všeliká přízeň lidská,

anaž se v okamžení zlomí v ruce toho, kdož se na ni vzpíráti chce. — Kdo medle jsou ti, kteří Ježíše na místo popravni vyvádějí, nad jeho ukřižováním jásají, jemu se rouhají, z jeho bolestí buď sobě posměch činí, aneb velkopansky s ošklivostí tvář svou od něho odvracují? I nejsou-li to titěž lidé, kteříž před několika dny ve vítězoslávě Ježíše do Jerusalema uváděli, jej slavným voláním: „Hosanna Synu Davidovu,“ vítali, jemu na cestu svá roucha a květoucí ratolesti metali, své pavlány a okna drahými koberci ozdobovali, a jej, kdyby jen byl chtěl, za krále svého byli provolali? —

Nuže, jednala-li vrtkavost lidská takto s Božským Pánem naším, co máme, co chceme od světa očekávati my? A přec — neucházíme-li se o přízeň světa jako o to největší štěstí naše, nebažíme-li po marnostech jeho s takovým úsilím, jako bychom rozkoše, kteréž nám slibuje a podává, nikdy ztratiti nemohli? — A naproti tomu jak vlažní a leniví býváme, když na to přijde, bychom sobě získali přízeň nejvyššího Pána, bychom zakusili duchovních radostí, kteréž nemizí, a požívali onoho pokoje, kteréhož nám svět dáti nemůže. I zdaliž nejsme v tom ohledu na vlas podobni zaslepeným obyvatelům Jerusalemským? — Když Pán Ježíš učil, když zázraky konal, když nesčíslná dobrodiní nešťastným prokazoval, tu neměli obyvatelé Jerusalemské ani chuti, ani času, aby jej viděli, aby jej poslouchali; ale když hanbou a bolestmi pokryt na místo popravni se ubíral, tu se dali všickni vynajíti, tu téměř ani jediný doma nezůstal. — A nejednají až

podnes mnozí křesťané rovně tak, jako druhdy obyvatelé Jerusalemsťi? Kde jest něco k vidění, ať jest to již truchlivé neb veselé, nechť jest poprava neb vojenská paráda neb cos jiného, co smyslům lahodí, oči a uši obveseluje, zvědavost nasycuje, tu se vše valí ven, každý nechává práci svou státi, a nelituje toho, byť i kolik hodin buď v parnu neb zimě, v prachu neb dešti na jednom místě státi musel. A co mám teprv říci o oněch místech, na kterýchž se téměř zúmyslně nábožnost i s kořenem ze srdce vytrhuje, dobré mravy porušeny a něžná nevinnost pošlapána a zničena bývá? Čili nebývají tančírny, divadla a těm podobná místa, která se, ať mluví kdo chce co chce, nikoliv za školy cnosti a nábožnosti považovati nemohou, zvláště v jistých časech až téměř k utlačení a udušení nacvokována? — Ano, jako prý druhdy při vyvedení Pána Ježíše na místo popravné, i děti kamínky do kapes sbírajíce jemu na cestu sypaly a podle příkladu dospělých jemu se rouhaly a posmívaly; právě tak až podnes mnozí rodičové sami děti své na neslušná místa vedou, aneb aspoň málo o to dbají, že se po nocích toulají a ta místa, kde víra a cnost porušení berou, navštěvují. — A jak to zatím vyhlíží na tom místě, kde Kristus skrze ústa svých služebníků vyučuje, kde se tajemství jeho umučení a smrti vykonávají, kde se milosti jeho rozdávají, slovem kde spasení nesmrtelné duše hledati a nalezti možno? Ach, tato místa — chrámy Páně, bývají zhusta prázdne — zde jest světákům všecko jednotvárné, všecko dlouhé, nechutné a nudné. — Než odvrátme se pryč, m. N., od tohoto roz-

važování, kteréž každé citelné srdce křesťanské zamoutiti musí, a jelikož jsme do sita pozorovali ty, kteří Pána Ježíše na místo popravní vyváděli, a ach! až podnes vyvádějí, pozorujme raději Ježíše samého, který na místo popravní kráčí. Obnovte pozornost svou!

---

2. Sotva byl Pán Ježíš kříž na sebe vzal, dalo se znamení k pochodu troubou, a celý průvod počal se pohybovati k předu. V jakém pořádku se to dalo, podotkl jsem již předtím. Nejprv totiž trubač, za ním houf kluků, nesoucích nástroje ukřižování: hřeby, provazy, kladiva, tyčky a řebříky, pak oddělení jezdců, z větší částky pozůstávající z vznešených Fariseů, nápotom žoldneř s nápisem na tabulce pergamenové napsaným a konečně — o pozdvihněte, m. N. — s pohnutým srdcem pozdvihněte oči své — konečně Pán náš s křížem na ramenu! — Na provazích ode čtyř holomků veden, potácí se pod těžkým břemenem kříže, jeho tvář jest celá potem a krví politá, jeho rty bledé, jeho vlasy rozervané a krví spečené, jeho tělo k zemi shylené. Pravicí svou objímá dřevo kříže, levicí nadzdvihuje své dlouhé roucho, by mu v kráčení nepřekáželo; krev se jen prýští pod rouchem z jeho posvátného těla, a nohy jeho zanechávají po sobě na tyrdých kamenech krvavé stopy. A k tomu všemu vůkol sebe neslyší jen samou potupu, samé rouhání, samé oušklebky a smích.

A co mám teprv říci o těch bolestných ranách,

o šlehání, kopání a bodání, kterýmž nemilosrdní katané umdleného Ježíše k dalšímu postupování nutějí? — A hle, při všech těchto mukách, *neotevřel*, jak byl předpovídal Isaiáš prorok, *úst svých; jako ovce k zabíjení veden bude, a jako beránek před tím, kterýž ho strážil, oněmí a neotevře úst svých* (53, 7.). On nese kříž svůj ač pln bolesti, přec i pln trpělivosti, pln poslušnosti k svému nebeskému Otci, pln lásky k nám hříšným lidem, a tudíž necítí břímě jeho.

A hle, m. N., tímtež způsobem mohli bychom sobě nadlehčiti břímě křížů našich, kdybychom totiž nahledli a se přesvědčili, že to zlé, které na nás Bůh dopouští a proti kterému se lidská naše přirozenost zpouzí, nás s Ježíšem spojuje, nás ode škvar hříchů očistuje, nás zásluhami obohacuje, a tudíž pro nebeskou blaženost připravuje. Nebo věz, křesťanský bratře a sestro, že ten kříž, jež snášíš, ty bolestné rány a ústrky, které přetrpěti musíš, Bůh sám podle tvé potřeby volí, tvé síle je přiměřuje, a že tebe ne nechává nic přetrpěti, co by k spasení duše tvé nesloužilo. A k tomu všemu co jest tvůj kříž proti tomu, jež tvůj Spasitel nesl, což jsou rány tvé proti oněm ranám, kteréž Ježíš podstoupil, co jsou tvoji nepřátelé a protivníci proti oněm ukrutným zuřivcům, kteří Pána tvého pěstmi tloukli! Nuže, buď trpělivý a poslušný a věz, že při všech ranách, jimiž tebe navštěvuje nebeský Pán, bdí nad tebou smilovnou láskou svou a má při tom ty nejlaskavější ohledy. K tomu cíli nezapomínej nikdy na to, co napsal sv. ap. Pavel v listu svém k Židům, řka: *Protož i my patřme na původce a dokonávatele víry,*

Ježíše, kterýž místo předložené sobě radosti strpěl kříž, nedbaje hanby, a sedí na pravici stolice Boží. Protož rozpomínejte se na toho, kterýž takové proti sobě odporování od hříšníků snášel, abyste neustávali v myslích svých hynouce (12, 1—3.). — Než nechci déle mluvíti o trpělivosti, ku které jsem vás, m. N., v předešlém kázání svém dosti — a snad až k netrpělivosti a omrzení — nabízel, nýbrž obrátím ještě k závěrce dnešní řeči své pozornost vaši k jiné důležité pravdě, kterou nám na smrt krácející Ježíš tak živě před oči staví.

Bylať to jeho poslední cesta, a v té nacházíme pokynutí, kterak bychom i my svou poslední cestu vykonati měli. — Ačkoliv byl Ježíš ouplným pánem nad životem i smrtí, nic však méně nechal se dobrovolně na smrt vésti. Tento svatý beránek věděl, že po několika bolestných a ouzkostných dobách oči své zemdlené k spánku smrti zamkne — a přec netřásl, nelekal se před tímto každému člověku hrozným okamžením. Nuže, co mu tento vnitřní mír a poklid způsobilo? Nic jiného, nežli hotovost k smrti. Nuže tedy, m. N., i my chtíce klidně umřítí, budmež vždy na toto poslední okamžení připraveni a k němu hotovi. Ale zdaliž, pomyslí sobě někdo z vás, tato ustavičná hotovost a příprava k smrti, neztrpčí mi všecky radosti vezdejší, ba i život samý? O nikoliv, křesťanský bratře, o pravé radosti nepřipravuje člověka tato hotovost, nýbrž naopak ona jich jen tím více čistí a ušlechťuje. Poslyš k tomu clli, co jsem nedávno kdesi četl. — Jistý kníže byv jednoho času v lese honbou zaměstnán, uslyší radostný zpěv.

Chtěje se dozvědět, kdo to zpívá, šel po hlasu a přišel hluboko v lese k poustevníku, jehož tělo plno vyraženiny a zle zapáchajících vředů bylo. Zhroziv se bolesti plné postavy poustevníka, táže se jej kníže, zdali neslyšel nějaký zpěv, a kdo by asi tento zpěvec byl. „I ovšem,“ odpoví Lazar tento, „jsem zpěv slyšel, neboť já sám jsem ten, jenž nyní zpíval.“ „Jak,“ táže se kníže s podivením, „ty že bys byl ten zpěvec? Jak můžeš v této bídě, a jak vidím blížek smrti, tak vesele zpívat?“ „Pane,“ vece poustevník, „proč bych neměl zpívat? Toto moje, vředy pokryté tělo mne jedině ještě zdržuje od mého nejvyššího dobra; poněvadž ale pozoruji, že se zponenáhla v shnilotinu obrací, tedyť jsem při vší mé bídě a blízkosti smrti přec vesel, neboť vím, že až tyto poslední pozůstatky stráveny budou, všech bolestí zprostěn, pokoje a radosti v nebesích nalezu.“ — Hle tedy, m. N., kterak hotovost k smrti smrt samu oslazuje! Jen hřích jest osten smrti. Zanedbané povinnosti a nešlechtné činy, jen ty zhořčují poslední vzdechnutí. Jen hříšník, hříšník zatvrzelý, který pokání nečiní, má se co smrti báti. — A protož, pak-li Ježíš, který cizí toliko hříchy na kříž vnesl, v té největší ouzkosti a opuštěnosti volal: „Bože můj, Bože můj! proč jsi mne opustil!“ jak teprva bude tobě okolo srdce, hříšníče, až na Golgothu vlastní břímě hříchů svých ponešeš? — Ty budeš vzdychati na smrtelném lůžku svém po svých přátelích — a oni od tebe utekou a bídě tě zůstaví; ty budeš hledati útěchy u světa — a ten si z tebe učiní posměch; ty se obrátíš k Bohu,

ale on s ošklivostí odvrátí tvář svou od tebe, znaje tvé hříchy, kterých jsi nikdy nezelel, nikdy v ošklivosti neměl, nikdy se sebe úplně nesložil; ouzkost tvého svědomí napíše tobě na čelo ortel, který tebe na onom očekává světě. — Ač ale, m. N., hříšník právem má se co třásti před odchodem na svou Golgothu, spravedlivý nic méně a kající se radostně cestu smrti s Ježíšem svým nastoupí. —

A protož, m. N., buďme vždy hotovi a na smrt připraveni. Nejen na Golgothu krácející Ježíš, ale i každý večer, každé bití hodin, každá uvadlá květinka nás pamatuje, co jsme, a co snad brzy budeme. — Dejž Bože, aby nás žádná nepravost, žádný hřích na naši Golgothu nedoprovázel, nýbrž abychom ji nastoupili v společnosti toho, kterýž pro nás a pro hříchy naše na Golgothu Jerusalemskou kráčel. Toho se tedy pevně držíme, chceme-li, aby naše ze světa vykročení nebylo truchlivé a žalostné, nýbrž radostné a slavné. Amen.

III. Kázání postní.

„*Tvou vlastní duši pronikne meč.*“ Luk. 2, 35.

Láska, kterou Tvůrce rodičům k jejich dítkám do srdce vštípil, jest, m. N., tak veliká, že téměř ničím z něho vykořeněna býti nemůže. Byť i některý syn otce svého neposlušností, zpurností, vůbec ne-

příšlušným chováním sebe více zarmoutiv, lásky otcovské nehodným se stal, přec konečně usadí se i tento spravedlivý hněv otcův při té myšlence: Vždyť jest přece můj syn, mé dítě. — Důkaz toho nejpatrnější nalzáme na Davidovi králi. — Ač syn jeho Absolon proti němu se zbouřil a s oulisnými přivrženci svými o trůn jej připraviti chtěje, válečně proti němu vytáhl, nic však méně šel Davidovi truchlivý konec probodnutého syna Absolona tak k srdci, že obdržev o tom zprávu, v té největší žalosti zvolal: *Synu můj Absolone, Absolone synu můj; kdož mi dá, abych já umřel za tebe!* (2. Král. 18, 33.) — Působí-li ale otcovskému srdci již velkou bolest nešťastný osud synů bezbožných, jakou teprv žalost upřímnému otci nemusí působiti ztráta a smrt syna dobře zvedeného! Když nejvěhlasnějšimu řečníkovi řeckému Demosthenovi milovaný syn umřel, naříkal prý sobě nad ztrátou jeho tak náramně, že mu to přátelé jeho až za zlé pokládali, řkouce: „Odkud pak to přichází, že ty, muž tak velikého ducha, bolesti takové se oddáváš?“ A co jim na to odpověděl Demosthenes? „Ach, přátelé moji, vy nevíte, co jest *otcovská láska!*“ — A co jest teprv, pravím já, m. N., *láska mateřská!* Nad tuto lásku, nad lásku mateřskou nemůže na světě býti lásky větší. Kdekoliv v písmě sv. o tom nejvyšším stupni přirozené lásky řeč jest, vždy děje se to v obraze lásky mateřské. — David oplakáváje smrt přítele svého Jonathasa, nevěděl, kterak by lásku svou k němu lépe vyjádřil, jako přirovnáním ji k lásce mateřské, řka: *Žalost mám nad tebou, bratře můj Jonatho.* —

Jako matka miluje syna svého jediného, tak jsem i já tebe miloval (2. Král. 1, 26.). — Jako ale nemůže býti větší lásky nad lásku mateřskou, tak též nevyrovná se bolesti mateřské bolest nižádná. Nejen smrt, ale i jiné méně strašlivé příhody dítěte naplňují srdce mateřské bolestí nevyslovnou. — Jak velkou bolest n. p. nespůsobilo Anně, manželce Tobiášově, odejití syna a zdržování se jeho v krajině cizí a vzdálené. Ona *plakala, jak čteme v knize Tobiášově (10, 4.), pláčem neukojitelným a říkala: Běda, běda mně, synu můj, i proč jsme tě pustili na cestu, světlo očí našich, hůl starosti naší, potěšení života našeho, naděje potomků našich.* —

Což jest ale, m. N., jak láska tak bolest všech jiných matek proti lásce a bolesti matky Páně, Marie přesvaté panny! Čili byste, m. N., pochybovati chtěli o mém vyrčení, že Maria synáčka svého Ježíše nade všecky matky milovala a tudíž pro něj i větších bolestí pocítila, nežli všecky ostatní matky? Nuže, nevěříte-li slovům mým, slyšte, co praví sv. spisovatel Epifanius, řka: „Jelikož Maria milovala více, nežli všickni anjelové a lidé, tudíž cítila také větších bolestí tak sice, že síla těchto bolestí celé duše její se zmocnila, a ji pronikla,“ vidoucí Božského Syna svého trpěti a na smrt jíti. *Duši tvou, tak jí byl druhdy předpovídal nábožný Simeon, duši tvou vlastní pronikne meč.* A jestli již v té době, co osudná slova tato z úst Simeonových vyšla, meč bolesti duši Marie panny poranil, v čas umučení Páně dokonce její mateřské srdce na dvě rozetnul.

I kterak bychom tedy, m. N., rozvažující v tomto

posvátném čase bolestnou smrt a přehořké utrpení Páně, mohli a měli mlčením pomínouti bolesti utrpené matky jeho? A pročez toto druhé, bolest Marie, požehnané matky Ježíšové, chcemeť vyvoliti za předmět dnešního nábožného rozjímání našeho. Poněvadž však by tato k nábožnému rozjímání našemu určená hodina nestačila *k rozjímání všech vesměs bolestí Marie panny*, tedy pozastavíme se toliko při těch, které při vyvedení *Ježíše na smrt duši její co ostrý meč pronikly*. — Pán Ježíš setkal se na své poslední bolestné cestě, jakž to jeden z obrazů cesty křížové představuje, s milovanou matkou svou Marií. A toto *setkání* učiníme tedy středem našeho dnešního nábožného rozjímání. Nejprvé budeme sobě rozvažovati, co *Mariia*

1. *před*, a pak

2. *co při* tomto setkání s Ježíšem trpěla.

O Maria, bolestná matko! přimluv se za nás, bychom v uvažování tvé outrpnosti s Ježíšem naučili se od tebe, s toutéž oddaností do vůle Boží snášeti ty rány, kteréž z opravdivé lásky k nám a z milosrdné péče o naše spasení nejvyšší Pán na nás dopouští. Ve jmenu tvého Božského Syna a pod ochranu tvou počnu mluvíti dále.

---

1. Když Maria Božského Syna svého prvníkráté do chrámu Jerusalemského přinesla, aby jej Otci nebeskému obětovala, vzal dítko její, jak vypravuje sv. evangelista Lukáš (2, 28. 34. etc.), nábožný Simeon na lokty své, a požehnáv jí pravil:

Ai položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli, a na znamení, kterémužto bude odpíráno; tvou vlastní duši pronikne meč, aby zjevena byla z mnohých srdcí myšlení. První díl tohoto truchlivého předpovědění počal se hned po navrácení se Marie panny z chrámu Jerusalemského vyplňovati. Neboť odpíral Božskému dítěti krvožiznivý Herodes hledaje bezživotí jeho; odpírali mu Fariseové a zákonníci, nechtíce jej uznati za pravého Messiáše, nýbrž naopak vyhlašující jej za rouhače a buřiče, za posedlého ďáblem a Samaritána. Již tento odpor ovšem působiti musel mateřskému srdci Marie velikou a citelnou bolest. Ale vše to nebylo ani stín proti té bolesti, která ještě na ni čekala. Druhý díl totiž proroctví Simeonova: *Tvoji vlastní duši pronikne meč*, měl vyplniti se na Marii panně strašlivým způsobem teprv po tři a třiceti letech. Předvídaje vševědoucí Pán celou hrůzu strašlivé rány, anaž milujícímu srdci upřímné matky umučením a smrtí jeho zasazena bude, chtěl ji již napřed na ni sám připraviti. K tomu cíli loučí se s ní. Dva dni totiž před svátky velikonočními jsa s matkou Marií v Bethanii, uchopí ji Božský Syn za ruku a praví: „Matko milá, přiblížila se hodina, že syn tvůj vydán bude v ruce hříšných (Mat. 26, 45.). To jest ona hodina a moc temnosti (Luk. 22, 53.). Matko, já jdu, abych vyplnil vůli Otce mého, buď s tím spokojena, neboť sluší takto naplniti všelikou spravedlnost (Mat. 3, 15.), já musím Otce poslušen býti až do smrti — smrti to kříže“ (Fil. 2, 8.). — Maria slyší tato slova loučení, slyší je a odpovídá to-

liko pláčem, bolest jí odjímá řeč, slze po lících se hrnoucí udušují na rtech její slova. — Domluviv, odchází Ježíš a Maria v usedavém štkání volá za ním: „Synu můj, synu můj, dovol, bych za tebe umřela!“ — Než uváživši jeho poslední slova, rozpomenuvši se na vše to, co proroci o jejím synu byli předpovídali, upokojuje se poněkud a odevzdává se do vůle Boží. Než na místě nedá jí to déle zůstat, ona povstavši spěchá v noci čiré za synem svým do Jerusalema, aby mu aspoň na blízku byla, aby viděla, co se s miláčkem jejím dítí bude. Ale ach, jak hrůzné a strašlivé to bylo, co při svém příchodu do Jerusalema se dozvěděla! — Tu slyšela, kterak jeden z jeho učedníků jej zradil; slyšela, že svázán ku knížatům kněžským Annášovi a Kaifášovi veden byl; slyšela, jak u Annáše od hrubého žoldneře políček obdržel; slyšela, jak od vysoké rady za hodného smrti prohlášen, a k tomu všemu trýzněn, v tváři uplván, pěstmi ubit a políčkami nasycen byl.

Posud citelná duše křesťanská, co ubohá matka při takových truchlivých zprávách trpěti musila! Než, úplně odevzdaná do vůle Boží, mlčí, pláče, modlí se celou noc, kojíc se tou sladkou nadějí, že to se synáčkem jejím přec snad k tomu nejhoršímu — k usmrcení nepřijde. —

Když však časně ráno miláček syna jejího, Jan, přinesl tu truchlivou zprávu, že Ježíše k římskému vladaři vedou, tu pukalo žalostí její srdce. Ale vzmuživši se, praví k Janovi a ostatním okolo sebe shromážděným ženám: „Vstaňme a pojďme za synem svým k Pilátovi, abych jej na své vlastní oči

spatřiti mohla.“ — Ale ach, jaký tu se jí otvírá pohled! — Ona vidí synáčka svého státi před Pilátem svázaného, uplvaného a tak ztrýzněného, že jej téměř ani poznati nemůže. — Ona vidí, kterak Ježíše k sloupu vedou, kterak jej až do naha svlékají, kterak se k bičování jeho svatého těla připravují. O matko! jak tobě při tom bude, jak sneseš pohled na tak velkou muku syna svého? Ale co neučiní dobrá matka z lásky k svému dítěti. Byť se nikdo na jeho vředami a bolestmi pokryté tělo dívati ani nemohl, byť je všickni ostatní lidé opustili, matka zůstává matkou a neopustí jediná dítě své! Tak i Maria. A kdyby aspoň na ukrutném bičování dosti bylo. Ale ona musí patřiti i na to, kterak zbičovanému synu trnovou korunu do hlavy s takovou vzteklostí vrážejí, až se mu prejšťící z ní krví oči zalévají. A k tomu všemu slyší vůkol sebe strašlivé řvaní: „Propušt nám Barabáše a ukřižuj Ježíše.“ — I nemohla-li tehdáž zvolati Maria slovy plačícího Jeremiáše: „O vy všickni pozorujte a vizte, jestli jaká větší bolest jako bolest má“ (Pláč 1, 12.). — O v skutku, m. N., ten meč, který, tehdáž duši Marie, matky Boží, pronikl, byl, jak se vyjadřuje *sv. Anselm*, trpčí, nežli kterákoliv tělesná bolest. A *sv. učitel církve Bernard* praví: „Rány trpícího Krista byly rány trpící matky;“ „neboť Maria obdržela, jak dokládá *sv. Jarolím*, tolik ran v srdci, co syn její na těle, ano kolik švihů a mrsknutí padlo na tělo syna, tolik se jich rozléhalo v srdci matčiném.“ — I jaký div, že uslyševši konečně i ortel smrti nad Ježíšem vyřknouti, bez

sebe v náručí Jana a doprovázejících ji nábožných žen co mrtvá sklesla. —

O jak strašlivě vyplnilo se tedy na Marii panně proroctví Simeonovo: „Tvou vlastní duši pronikne meč.“ A přec jak dobře to bylo pro ni, že tehdáž, když slova tato z úst Simeonových zaslechla, neznala ještě celou hrůzu významu jejich. Neboť zdali by pro očekávání bolestných ran, kteréž na ni připadnouti měly, k ošetřování a vychování synáčka svého nebyla se neschopnou stala, ano před uběhnutím oněch tří a třidecti let snad dokonce nebyla se utrápila? — A hle, rovně tak dobře i pro nás, m. N., že již napřed nevidíme, neznáme ten meč, který nám v budoucnosti srdce bolesti proniknouti a je konečně od toho oddělití má, co nevy-slovnou láskou objímáme! Jak trapný byl by tento vezdejší život náš, kdybychom již napřed v duchu viděli vše to trápení, které nás od naší mladosti až do toho okamžení potká, v kterém svět opustíme. Jaká bolest by to byla pro tebe, otče a matko, kdybyste již při narození svého dítěte věděli, co se na něm dočkáte, co s ním vystojíte, nežli jej odchováte, a kdybyste věděli, že byť byste je sebe pečlivěji vychovali, za ním truchlivě do hrobu hleděti, aneb co ještě horšího jest, v záhubu jak časnou tak věčnou klesnouti uvidíte! — Nebyl by vezdejší život nepřetržený řetěz trápení pro toho, který by již napřed věděl, že buď v bolestné churavosti veškeré dny života svého protráví, aneb v květu mladosti své pod ostrou kosou nemilosrdné smrti klesne a uvadne?

O dítky, slyším volati k nám Marii, nežádejte

sobě do budoucnosti nahlednouti, kterou nebeský Pán z pouhé lásky k vám před okem vašim skryl! — Nuže uposlechněme, m. N., této její mateřské rady, a nežádejme sobě budoucí osud svůj napřed věděti. Přijde-li napotom ta hodina, že se musíme rozloučiti s těmi, kteří srdci našemu byli drazí a milí, kteréž jsme nazývali radostí života, útěchou duše, podporou slabosti a stáří našeho, přijde-li ta hodina, že ten neb onen meč duši naši pronikne a nám buď jmění neb statek, zdraví neb život, radost a útěchu odejme, pak, o pak dej, o Pane! abychom zmužile snášeli, co jsi na nás seslal; ty však, bolestná matko, Maria! přimlouvej se za nás, abychom plačíc nezmlomyslněli a nezoufali, nýbrž do vůle Boží tak jako ty odevzdáni byli. —

---

2. Z mdloby, do které Maria při pronešení ortele smrti nad Ježíšem klesla, byla probuzena teprv zvukem trouby, znamení k pochodu dávajícím, hlukem hrnouceho se se všech stran lidstva, koňským dusotem průvod doprovázejících Fariseů a žoldněřů. Otevřevši oči své, nevidí u sebe žádného krom učedníka Jana. I nemohši pro ouzkost na místě vydržeti déle, prosí jej, aby ji uvedl na místo, z kterého by Ježíše na místo popravni kráčejíciho ještě jednou uzřeti mohla. — Zde stojí ztrápená matka, bleďá co smrt, třesoucí se co osyka, hledíc očima až do krve uplakanýma truchlivému průvodu vstříc. — Již jedou hrdí Fariseové na koních okolo ní, již se přibližuje zbrojnoš s křížovým nápisem, a ach! několik

kroků za ním kráčí s těžkým křížem na rameně Ježíš, synáček její, svatý a nevinný vykupitel. — V tomto okamžení mizí vše ostatní před zrakoma jejíma, mizí žoldneři, mizí Fariseové, mizí katané, Maria nevidí nikoho, mimo svého milovaného, ubohého, ztrýzněného syna. Ona se tlačí k němu blíže, ona se vrhne rukama lomíc na Ježíše, ona klesá, vztahujíc proti němu třesoucí se ruce, na kolena. Než nemilosrdní, necitelní, suroví žoldneři vytrhují matku a syna ze vzájemného okamžitého objetí, a odstrkují je od sebe nemilostivě pryč. —

O kdož jest v stavu, m. N., popsati bolest Marie při tomto setkání se s milovaným synem Ježíšem! Vy matky zde přítomné nejlépe můžete vyměřiti bolest její, vám to nepotřebuji říci, jak každá matka své dítě miluje, jak s trpícím dítětem spolu sama trpí. A co jsou dívky vaše proti dítěti, proti synu Marie panny? — Maria byla matkou dítěte, nemajícího žádného tělesného otce, neboť tělo Ježíšovo bylo utvořeno zcela bez přičinění muže, z panneského těla Marie. Kdežto tedy u ostatních dětí láska rozdělena jest ve dvou srdcích, v srdci totiž otce i matky; měla Maria takměř dvě srdce v těle svém k jednomu dítěti. — Vy milujete dívky své pro jejich přirozené vlastnosti, pro slíčnost, dobrotu a přívětivost. Ale co jsou všechny sebe lepší vlastnosti dítek vašich proti kráse slíčnosti, dobrotivosti a přívětivosti syna Marie panny, Ježíše. On byl, jak se vyjadřuje žalmista Páně, té nejspanilejší *tvářnosti nade všemi syny lidskými* — *milost byla rozlita ve rtech jeho* (44, 3.). Vy se těšíváte z poslušnosti dítek vašich; ale co

jest poslušnost jejich u přirovnání té poslušnosti, s kterou Ježíš matce své tak oddán byl, že *moudrostí a milostí u Boha a u lidí prospíval?* (Luk. 2, 51.) A hle, tohoto svého milovaného, nevinného, nejposlušnějšího, nejsvětějšího syna viděla Maria v takových mukách a bolestech, viděla, kterak ztrýzněný co zločinec od pochopů a holomků ku smrti kříže veden jest. — A přec, m. N., ačkoliv žalost Marie panny nad tělesnými bolestmi syna svého a nad potupou, kterouž co člověk snášel, veliká byla; nic méně přec ještě více truchlila nad zhanobením Božské důstojnosti jeho, a nad zaslepeností, s kterou jej Jerusalemsťi z prostřed sebe vyvrhli. Ona sobě byla přála, aby Ježíš ode všech za Syna Božího uznán, vážen, ctěn a veleben byl, a místo toho neslyšela nic jiného, leč nelaskavé o něm úsudky, nejohavnější lže, pomluvy a rouhání. I kterak ji tedy neměli nade všecko boleti hříchy, kterýchž se svět tímto zneuctěním jeho Božské důstojnosti proti němu dopouštěl? —

A jako pro Marii, matku Boží, tak až podnes pro každou Boha milující duši to na nejvyš bolestné jest, patřiti na to, kterak Božský Pán náš hříchy a nepravostmi urážen, proklínáním a zlořečením všeho druhu zneuctíván, odpadnutím od víry a zarytostí v nevěře na novo křížován bývá. Čili vám to nejde k srdci, vy nábožné duše, když vidíte, kterak sv. náboženství a víra Kristova den po dni více vážnosti u lidí tratí, kterak se ty nejdůležitější pravdy v pochybnost uvádějí, písmo svaté za obyčejnou od lidí sepsanou knihu, Ježíš za pouhého

člověka a vše, co se v spisech apoštolských o jeho zázracích, o jeho z mrtvých vstání a na nebe vstoupení vypravuje, jen za pouhé báchorky a bajky považuje a vyhlašuje? — Nemusí vás to boleti, když slyšíte z ust lidí, kteříž se sotva čísti naučili, smělé úsudky o tajemstvích svatého náboženství, pochybnosti o Božství Ježíše Krista, ousměšky z církve, z jejího učení a velectihodných obřadů? — Nemusí-li vás to bolestně dojmouti, když se o služebnících Spasitele vašeho a ustanovené od něho církve — o biskupích, o kněžích nejinak mluví, leč jakoby všickni mamiči, kejklři a podvodníci byli, kteří jedině zisk svůj vyhledávají a k vůli tomu svěřené sobě duše zúmyslně v temnostech, bludu a nevědomosti udržují? — Ach, veliká to bolest pro duše horlivostí pro čest a slávu Boží roznícené, viděti na světě tolik bezbožnosti a nešlechetnosti, tolik drzosti ke všemu, co svatého jest, tolik vlažnosti u víře, tolik nevěry, rouhačství a náboženské netečnosti! —

Já nevím sice, zdali — a mnoho-li mezi námi v Pánu shromážděnými takových bohomilovných, věřících, spravedlivých, křesťanských duší jest, jenž by mne o Ježíši, hříchy nynějšího světa uraženém a potupeném, mluvícího náležitě porozuměly.

Ale máte-li, cítíte-li, m. N., aspoň jiskru outrpnosti s bolestnou matkou Páně, Marií, o tak dokažte to skutky svými. Mějte spolu s ní v ošklivosti hříchy, kterýmiž se Božský Syn její uráží; plačte spolu s ní nad nevěrou, s kterou se Ježíš jako druhdy z Jerusalema, tak i podnes z měst a vesnic, z příbytků a srdcí lidských vypuzuje; želte a opla-

kávejte onu zaslepenost, s kterou tak mnozí z nynějších křestanů štěstí a blaženost, nikoli u Krista a církve jeho, nýbrž jediné u světa a lidí vyhledávají.

Nechť sobě však, m. N., nynější vlažný, nekřesťanský, nevěřící svět počíná jak chce, my držme se pevně svaté víry Kristové. Touto ozbrojeni budeme silní dosti, přetrpěti ty nejkrutější rány nepřívěného osudu. Víra nám nedá klesnouti, byť se i všechny odpornosti tohoto světa k poražení našemu spojili. — Neboť proč Maria panna s takovou statečností, beze všeho reptání, tíše a klidně meč bolesti snášela? Proto jediné, že ji víra v Božského Syna před málomyslností chránila. Nuže tedy, neříkejme v trápení svém jako mnozí: „Ach, čím jsem tento kříž zasloužil, co jsem provinil, že mne Bůh tak přísně stíhá,“ — nýbrž vezměme raději outočiště k bolesti plné matce Marii volající: „Pod křížem, o Maria, stala jsi se matkou naší. Matko! přijď nám v oustrety, až umírajíce cestu na svou Golgothu nastoupíme. Amen.

IV. Kázání postní.

„A přinutili nějakého tudy jdoucího Šimona Cyrénského, — aby nesl kříž jeho.“

Mar. 15, 21.

Jistá nábožná a bohabojná panna žádala sobě toužebně zvědět, kterak by Ježíši Kristu nejlépe slou-

žiti, a jakými zlášť skutky by se jemu zalíbiti a příjemnou státi se mohla. Když častěji tuto žádost a přání své Pánu u vroucí modlitbě přednášela, zjevil prý se jí Kristus pán jednoho času strýzněný, obnažený a třesoucí se s křížem na ramenou a mluvil k ní takto: „Dcero má, jedna z oněch věcí, které se mi zlášť líbí, a kterými věrní služebníci moji tu největší a nej příjemnější službu mně prokázati mohou, pozůstává v tom, aby mi pomohli tento kříž nesti. — I ty, milá dcero, chtěc mi se zalíbiti, musíš tedy kříž můj od tohoto okamžení ustavičně nesti, pod tímto křížem musíš umříti, chceš-li mou opravdovou a věrnou služebnicí a dědičkou nebeských radostí mých býti.“ — S radostí bere panna kříž z ramen Páně a od tohoto dne nevidí nic jiného leč kříž Kristův, všudy a na všech místech setkává se s Ježíšem kříž nesoucím. — A hle když umřela, a mrtvola její se otevřela, našel prý se v srdci jejím vytisknutý kříž, jež s takovou ochotností z ruky Páně přijala a tak radostně po celé živobytí své nesla. — Cos podobného vypravuje se nám o sv. Filipovi Neriovi. Již dříve nežli do stavu kněžského vstoupil, byloť to jeho nejmilejší zábavou, rozjímati přehořké utrpení Páně. A tu bývalo pokaždé srdce jeho plamenem lásky tak rozníceno, a hojností nevyslovně sladkých citů přeplněno, že nemoha takměř ani rovně přitom státi, sebou na zem vrhl, volaje: „Již dost, Pane, již dost! Odejdi ode mne Pane, neboť jsem smrtelný člověk. — Ach, proč jest, Pane, srdce mé tak malé a ouzké pro tuto lásku!?“ Mnohem více však rozhojnila se tato láska jeho k trpícímu Kristu po vstoupení do

stavu kněžského, tak sice, že v posledních desíti letech živobytí svého pro hojnost citů, kterýmiž srdce jeho kypělo, ani více kázati ani mši sv., aspoň u veřejnosti sloužiti nemohl. Nebo mluvil-li vstoupiv na kazatelnu o kříži a utrpení Kristovu, vyproudil se z jeho očí tak hojný tok slzí, že ztrativ hlas dolů skazatelny sstoupiti musel. — Sloužil-li mši sv., byl při pozdvihování v rozjímání utrpení a smrti Ježíše Krista tak mimo sebe vytržen, že se několik střevíců od země nad oltářem snášel. — A co se po jeho smrti na tělo jeho shledalo? — Že chrupavka, kteráž na levé straně těla žebra vespolek spojuje, přetržena, žebra pak nad jeho srdcem za dobrou přehoušel vypukla a zvýšena byla. — A podobných úkazů nalazáme m. N. v živobytí Svatých a Světic Božích velikou hojnost. Všecky pak takové úkazy nejsou nic jiného leč uskutečnění slov sv. apoštola Pavla (2. Kor. 4, 10) řkoucího: *Vždycky utrpení Ježíšovo na těle svém nosíme, aby i život Ježíšův na těle našem smrtelném zjeven byl.*

Než na velikém omylu byl by m. N. onen z vás, ješto by se domníval, že tyto nadobyčejné oučinky vroucí lásky k trpícímu Kristu a jeho kříži zde proto uvádím, jakobych někoho z vás k tomu namluviti a přivesti chtěl, aby se o cos podobného v živobytí svém snažil. — My všickni ovšem máme co křesťané na paměti míti slova Božského Pána našeho: *Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, a vezmi kříž svůj a následuj mne* (Mat. 16, 24.); ano není jiné cesty, jak praví blažený Tomáš Kempenský, přijíti k blaženému cíli spojení s Ježíšem, leč

cesta utrpení a kříže. Než k tomu, abychom tuto cestu nastoupili, nemáme zapotřebí takového zázračného setkání se strpícím Ježíšem, jakého se onyno vyvolené duše jen ze zláštní milosti Boží hodny staly; nýbrž pro nás postačuje již to, co nám svatí evangelistové jednosvorně o Šimonu Cyrénským vypravují, řkouce: *A přinutili nějakého tudy jdoucího Šimona Cyrénského, — aby nesl kříž jeho.* Já aspoň jsem m. N. toho domnění, že jedině proto Kristus P. chtěl, aby mu tento člověk při vyvedení na místo popravné kříž nesl, bychom na něm Ježíšovo pozvání: „Kříž svůj na sebe vzíti a Krista následovati,“ jako v nějakém obraze před očima měli. — A to jest příčinou, že jsem za předmět našeho dnešního nábožného rozjímání Šimona Cyrénského vyvolil. Budemeť sobě s pomocí Boží na Šimonovi rozjímati dvě sobě odporující věci, a sice

1. *jeho zdrahání a*
2. *jeho ochotnost k nesení kříže Ježíšova.*

Dejž nám, o Pane, tu milost, bychom z tohoto rozjímání poznali, jak marně se zdraháme za tebou kříž nésti, kterak bychom ale, když k tomu přinuceni jsme, k spasení svému kříž za tebou nésti měli. Vy však, m. N., navraťte se se mnou v duchu na to místo, kde jsme trpícího Spasitele pod břemenem kříže na místo popravní kráčejíciho, předešlou neděli opustili, totiž na místo setkání se s bolestnou matkou Páně. —

---

1. Již před oným žalostiplným setkáním s Marií, matkou svou, které jsme předešlekrát rozvažovali, klesl Ježíš břemenem kříže stísněný jedenkrát na

zem. Nedaleko toho místa, kde se s zarmoucenou matkou setkal, klesl po druhé. Po obakráte podařilo se sice umdlenému Pánu s velkým namaháním a s napnutím vši pozůstalé mu ještě síly se země povstati a těžké břemeno kříže dále nésti. Ale ach, poslední síla tělesná jest ztrávena, několik kroků dále počíná se Ježíš opět potáceti, on padá po třetí na zem, a sice tak nerázně, že navzdor všemu namahání, na vzdor všemu kopání, mrskání a píchání popravních holomků, není v stavu více povstati. O jaký tu najedenkráté povstane hluk a zmatek. Jedni z přítomných volají: „Ou vé, ten ubohý člověk již umírá!“ — Druzí v rozpačitosti praví: „My jej nepřivedeme za živa na Golgathu.“ Třetí konečně vyzývají přítomných, aby mu někdo z nich kříž nésti pomohl. Ale ach, nebyl tu v nepřehledném davu nalezen, jenž by Ježíšovi kříž nésti pomohl! Jedni z bázně, aby snad za učedníky jeho považováni nebyli, druzí z ošklivosti před dřevem kříže, o němž psáno stojí: *zlořečený každý, kdož visí na dřevě* (Gal. 3, 13.). O, Ježíši můj, jak se jindy vše k tobě tlačilo, a když zázračná moc k zahojení všech neduhů z tvého těla vycházela, aspoň podolka roucha tvého dotknouti se snažilo. Mnoho-li nemocných přinášelo a kladlo se tobě k nohous, abys je uzdravil. Mnoho-li tisíc lidí jsi zázračně nasýtil, mnoho-li chromých na nohy postavil, mnoho-li málomocných očistil, mnoho-li tisíc nešťastných v jejich bídě potěšil a jim pomohl. A kde jsou nyní tito tisícové, — kde jsou všickni uzdravení tito? Ach, ani jediného tu není, m. N., ješto by se kříže Pána prstem dotekl!

Ale nedivme se tomu příliš, m. N., a považme, zdali to, co druhdy při klesnutí Pána Ježíše pod křížem se dalo, až posud mezi námi se nespátřuje. Pokud tobě, křesťanský bratře a sestro, štěstí kvete, pokud tebe Bůh dobrými věcmi obdařuje, pokud se vše podle vůle tvé daří, pokud tvou duši nic nekormoutí, a tělo tvé nic nehněte, pokud ti to ke cti a užitku slouží, nazývati a ukázati se co věrný ctitel Kristův a jeho svaté víry —, potud ovšem držíš s Ježíšem, kráčíš za ním a zdáš se býti jeho upřímným ctitelem a věrným následovníkem. Ale jak se chováš, připadne-li na tebe nějaký kříž, nějaké soužení? Co činíš, volá-li k tobě Kristus: Zapři sebe samého, pokoř se, odpusť nepříteli svému, dej výhost tělesným rozkošem? — Jak sobě při tom počínáš, když vidíš, že se náboženství zlehčuje, a ti, kteří se Ježíše, víry a církve jeho věrně drží, za pošetilce a hlupáky vyhlašováni bývají? — Ach, přiznej se jen upřímně, bratře křesťanský, že i ty jsi z počtu oněch, kteří Ježíšovi při jeho vyvedení na místo popravné kříž nésti pomoci nechtěli.

Než navratme se, m. N., k Ježíšovi na zemi ležícímu. Když trapiči jeho mezi sebou rokovali, jak by jej živého na Golgothu dovedli, hle, tu nenadále přichází touž cestou sprostý muž, a jak se zdá, nějaký dělník. Jest to pohan z Cyrény, v Libii rodilý, a jmenuje se Šimon. Jako my vidíváme v jistých časích roku, zlášť v letě a na podzim, přicházeti sem do Prahy obyvatelé dalších zlášť hornatých krajin vlasti naší, by sobě sklízením obilí, krouháním zelí a t. p. pracemi výživu svou získali;

právě tak, podle vyprávování svatých otcův, přicházel tento Šimon v čase jarním do Jerusalema, aby v zahradách Jerusalemských z denní mzdy roští a křoviny ořezával a kleštil. — Ubíraje se z této práce své k obědu, přišel nepřítelům Kristovým právě vhod. Neboť poznavše v něm žoldneři podle oděvu pohana a sprostého dělníka, uchopili se ho a přivedli jej k Ježíši s tím doložením, že Galilejskému tomuto kříž nesti pomoci musí. — Že se Šimon tomuto hrubému nabídnutí z počátku protivil, nemůže pochybnosti býti, neboť jednohlasně pravějí svatí evangelistové: „A nutili ho.“ — A kdož by se, m. N., také tomuto zdrahání Šimona Cyrénského divil. On byl pohan, který Ježíše ani neznal, o celém příběhu, který se s Ježíšem udal, ničeho nevěděl, ano podle všeho, co tu viděl a slyšel, jej za zločince, smrti vinného, držeti musel. — Mimo to byl v práci od Božího rána a tudíž umdlený a hladový, těšil se již na polední odpočinek a oběd, aby pak práci svou opět poznovu vykonávati mohl. A konečně věděl dobře již co pohan, za jakou hanbu se to považovalo, ohavného dřeva kříže jen se dotknouti. — A hle, m. N., v tom ohledu jsou až podnes mnozí křesťané Šimonovi Cyrénskému podobni s tím jediným rozdílem, že zdrahání jeho, pakli ne docela spravedlivé, aspoň k omluvení bylo, nynější však křesťané zdrahajíce se kříž Ježíše Krista na sebe vzíti, docela žádné výmluvy nemají.

Docela zřejmě praví Kristus Pán: *Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne* (Mat. 16, 24.). *A kdož nenese kříže svého,*

a nejde za mnou: nemůže býti mým učenskem (Luk. 14, 27.). Než co jest to medle kříž Kristův na se vzíti? Nic jiného leč podle učení a předpisů Ježíšových život svůj zříditi, a k tomu cíli, jak se vyjadřuje sv. apoštol Pavel: *tělo své s hříchy a žádostmi jeho ukřižovati* (Gal. 5, 24.). Ale mnoho-li jest oněch, ješto by kříž v tomto smyslu na sebe vzali? — Ach, *mnozí*, s pláčem pravím slovy sv. apoštola Pavla: *mnozí chodí co nepřátelé kříže Kristova* (Fil. 3, 18.), jimž učení jeho o zapření sebe samého a mrtvení těla buď bláznovstvím neb pohoršením jest. — Než o těchto nechci déle šířiti svou řeč, poněvadž za to mám a se tou sladkou nadějí kojím, že ani jediný z takových nepřátel kříže Kristova zde v našem nábožném shromáždění přítomen není. — Ale obávám se, že ne jeden snad jest zde mezi námi, jenž se dobrým sice křestanem nazývá a staví, a přec lépe nežli pohan Šimon Cyrémský nesmýšlí a se nechová.

Šimon Cyrémský zdrahal se přede vším proto kříž Ježíše nésti, poněvadž, jak jsem před tím pravil, co pracující dělník *o ztrátu času* se bál. A nevymlouvají se až podnes mnozí z nás nedostatkem času, když na to přijde, aby kříž Ježíšův na se vzali, t. j. křestanský život vedli?

Řekněte jen, m. N., některému z nynějších Šimonů: Proč pak se tak zřídka kdy modlíš, proč služby Boží v neděli a ve svátek zanedbáváš, proč nejdeš celý rok, ba i po kolik let k svaté zpovědi a přijímání? Co vám na to odpoví? „Já nemám času.“ — Bratře, sestro, já nechci tobě vypočítati na

sta hodin v roku, které zbytečně na měkkém lůžku svém nejen za temné noci ale až do bílého dne prospíš, které zbytečnými návštěvami, čtením světských kněh, požíváním marných vyražení, karbanem, pitím, tancem a t. podobným ztrávíš: ale věz, že ten vše-vědoucí a mocný Pán, který dny, hodiny ano okamžení života tvého rovně tak, jako vlasy na hlavě člověka, jako hvězdy na nebi a písek v moři sečtené má, tobě jednou na tvou výmluvu: „Já nemám času,“ odpoví ta strašná slova: „Já tebe neznám.“ — Šimon Cyrénský dále zdrahal se kříž Ježíše nésti, poněvadž se bál, že by se tím *poškvrnil a zahanbil*. — A nejsou v tom ohledu Šimonovi podobní až podnes všickni ti, kteří by rádi před světem čest osvícených a vzdělaných lidí měli. Řekněte takovým Šimonům: Zachovávejte církevní příkázání, zlášť postu; modlete se, když v poledne a večer klekání zvoní, ozvete se, když slyšíte náboženství a víru, církev a její služebníky tupiti; nechte se také někdy při kromobyčejných pobožnostech, při procesích a poutěch vynalézti. Co, já bych, řekne vám takový Šimon, já bych se měl od lidí co pobožnůstkář a růženečkář nechat vysmáti? Toho nikdy neučiním! — Nechci se s tebou hádati, bratře, kterýž takto mluvíš, a sladké jho Kristovo na sebe vzíti za potupu držíš; ale ten Pán, kterýž řekl: „Kdo by se za mne a učení mé styděl, za toho budu se styděti i já před anjely nebeskými.“ Ten bude jedenkrát sám s tebou počet klásti. — Šimon konečně zdrahal se kříž proto nésti, že *bylo dřevo těžké, cesta na horu příkrá a daleká a on vyhladovělý a ođ*

práce celý utrmácený. A rovně tak jako Šimon odtahují se mnozí křesťané od nesení kříže Ježíšova těžkostí jeho. Nechci upírat, m. N., že těžko jest kříž za Ježíšem nésti. Ano Ježíš sám to uznává, když praví: *Království nebeské násilí trpí, a jen ti, kteří sobě násilí činí, uchvacují ho.* — A sv. Augustin dí: *Kdo po cestě Kristově kráčet chce, nechť sobě žádných slastí nepřislubuje.* Obtížno jest ovšem těmto slastem výhost dáti, a strastem života volně se podrobiti, obtížno nepřátelům svým odpustiti, ano nejen odpustiti, ale ke všemu tomu i za ně se modliti. To a mnoho jiného, co k pravému následování Krista náleží, jest sice obtížné, ach, velmi a často obtížné, ale — předc ne docela nesnesitelné a nemožné. To vidíme na Šimonovi. — Ačkoliv se mu z počátku do toho nechtělo, aby Ježíšovi těžký kříž nésti pomohl, nic však méně učinil to napotom předc volně a ochotně, ano našel v tom, jak v dílu 2. uslyšíme, útěchu, radost, čest ano i blaženost věčnou.

---

2. Nechtělo se z počátku, jak jsme viděli, m. N., Šimonovi Cyrénskému sice do toho, aby za Ježíšem těžký a tvrdý kříž nesl; vida však, že není jiné pomoci, podrobil se přec konečně, ač s nelibostí, úzkostí a hrůzou nesnázi této. Než co to? Sotva Šimon kříž Ježíšův na sebe vzal, padá z něho veliká hrůza, a on se cítí jaksi nevyslovně posilněna. Odkud medle tato změna? — Nedivme se tomu, m. N., — Ježíš pohledl na Šimona, když jeho kříž na sebe bral, tak pronikavým, bolestným zrakem, že

mu to až srdce proniklo, že mu přicházelo, jakoby Ježíš k němu pravil: „Šimone, nech to sobě líbiti, ty pomaháš nésti kříž člověku na pohled vinnému, v skutku ale zcela nevinnému; tento kříž, v očích světa potupný, přinese tobě slávu před Bohem a lidmi, za několik kratičkových kroků na místo mého utrpení budeš požívati neskončenou blaženost v říši Otce mého.“ — Slovem, m. N., z milostivého vzezření Páně vyšla na Šimona jakási neobyčejná síla, do srdce jeho rozlil se proud milosti Boží, tak sice, že nadpřirozeným světlem osvícen a rozehrát od této doby celým srdcem svým se Božskému Vykupiteli oddal, a v něho nejen sám uvěřil, nýbrž i oba syny své Alexandra a Rufa k tomuž pohnul. — A jakých radostí Šimon za nesení kříže Páně tam v slávě nebeské nyní požívá, vašemu vlastnému domýšlení zanechávám.

Hle tedy, m. N., jakých prepodivných cest zčásté užívá Pán, aby ti, kteréž podle milosrdenství svého k víře a skrze víru k blaženosti věčné předurčil, hlasu jeho slyšeli a k němu se obrátili! — Čili myslíte, m. N., že to bylo pouhou náhodou, aby Šimon právě té doby, když Ježíš na smrt veden byl, touž cestou se ubíral? O nikoliv! V říši Boží není žádné slepé náhody, zde má vše spojení, příčinu a základ v hlubokosti, moudrosti Boží, anaž vše předzvídá, ustanovuje a pořádá, a byt bychom to i my krátkozrakým rozumem svým pokaždé postihnouti nemohli. — Když se o to jednalo, aby Božskému Spasiteli na jeho poslední cestě někdo jeho těžký kříž nésti pomohl, kdo by medle podle zdání

našeho k tomu schopnější býval, jako některý apoštol, zlášť Petr neb Jan. Nuže spěchej sem, Petře, pozdvihni mistru tvému kříž se země, vlož jej na sebe a pomoz nésti; tak nalezneš nejlepší příležitost chybu svou, kterou tak hořce oplakáváš, dokonale napravit. Než Petr nedává se viděti. Tak ty, Jene, vezmi na sebe kříž Páně; vždyť jsi byl jeho miláčkem a odpočíval jsi na prsou jeho; nuže nech i ty na několik okamžení svého umdleného, až do smrti vysíleného Pána odpočinouti. Než ani Jan se nikde nevyskytuje, neboť zůstal, jak víme, nazpět k útěše omdlévající matky Ježíšové. I kdo medle určen jest od Otce nebeského k této službě? Cizinec, m. N., cizinec, muž pohanský, člověk zcela neznámý. Šimon má Ježíše těšiti a jemu přispěti, Šimon musí s Ježíšem pohanění a bolest sdíleti, Šimon s ním kříž nésti.

O jaké to pro nás, m. N., poučitelné tajemství! „Ne náhodou,“ praví svatý Leo, „nýbrž k vyobrazení tajemství stalo se to, že židům, proti Ježíši zuřícím, přišel vstříc cizinec, který by spolu s ním trpěl; neboť přeložením kříže Ježíše na pohana a ne na žida přešlo smíření nepoškvrněného beránka a plnost všech tajemství jeho milosti na věřící ze všech národů světa.“ — Šimon tedy, m. N., podle těchto slov představuje všechny lidi, kteří křížem vykoupeni byli, a kteří chtějí skrze Ježíše spasení dojíti, s Ježíšem kříž nésti a na jeho utrpeních podíl míti musejí. Já pravím, m. N., *musejí*. Neboť kdyby to náš svobodné vůli zanecháno bylo, zdali kříž za Ježíšem nésti chceme čili nic, o jak málo následo-

vníků měl by na světě trpící Ježíš! Jak velice nepouzí se přirozenost naše proti všemu soužení, jak velikou ošklivost a strach nepůsobí nám vše to, co obyčejně křížem nazýváme! To vše tedy dobře znaje vševědouce Pán nechává tak mnohé z nás do ouzкости přijíti, sesílá na nás neočekávané neštěstí a nenadálé protivenství, abychom tím spíše vzhůru pohledli a k němu se obrátili. K dokázání toho mohl bych vám, m. N., dlouhou řadu hříšníků vypočísti, kteří jedině kříži, jež proti vůli své na sebe vzíti museli, své obrácení, svou pozdější svatost a tudíž věčnou blaženost co děkovati měli. O jak mnoho lidí přišlo by k zahnutí věčnému, kdyby je Bůh sesláním nějakého kříže z nebezpečení záhuby věčné nevytrhl, a k sobě nepřivedl!

Než jaká to cnost, slyším tu některého z mudráků nynějšího světa namítnouti, jaká to zásluha činiti dobře z nucenosti a musení? Dovol, bratře, kterýž takto mluvíš, abych i já se tebe něco otázel. Proč byl zdrahající se Šimon k té milosti připuštěn, kterou nesení kříže za Ježíšem jemu získalo? Na to nedovedeš mi zajisté odpověditi a já sám nemohu na to nic jiného říci, než že jest to útěchy plné tajemství lásky a dobrotivosti Boží. Na Šimonovi chtěl nám co nejpatrněji dokázati Bůh, že mu nesení kříže i tehdaž milé jest, když se přirozenost naše proti němu zpouzí. Ano tento dobrotivý Otec nemá nám to za zlé, pakli v kříži svém vzdycháme, teskníme a slzíme; aniž nám brání, abychom za odvrácení soužení jej prosili; nýbrž on žádá od nás toliko, abychom se konečně do vůle jeho odevzali a k čemu

jsme z počátku nuceni byli, napotom dobrovolně činili. — Že to dobré, kteréž nuceně a z počátku se zdraháním vykonáváme, Pánu Bohu přec milé jest, o tom přesvědčuje nás Pán Ježíš sám následujícím podobenstvím (Mat. 21. 28, 32.): „Člověk jeden měl dva syny a přistoupiv k prvnímu, řekl: Synu, jdi dnes, dělej na vinici mé. — A on odpověděl, řekl: Nechci! Potom pak jsa hnut litostí (nad neposlušenstvím svým) šel (přec). I přistoupiv (otec) k druhému, řekl mu totéž. A on odpověděl: Půjdu, pane, ale nešel. Kterýž z těch dvou učinil vůli otcovu?“ — Vy odpovídáte, m. N., s Farisci, ku kterým Pán Ježíš toto podobenství mluvil: „že první,“ a dobře máte; neboť ačkoliv se z počátku spouzel, řka: já nepůjdu, přec později podvolil se dobrovolně práci, a touto pozdější volností smazal vinu svého dřívějšího vzdorování a získal sobě zásluhu poslušenství.

Nuže tedy, m. N., nechajíce všeho zdrahání a vzdorování vezměme i my konečně volně na sebe kříž svůj. A co by nám také platno bylo všeliké zdrahání? My všickni jsouce potomci Adamovi, máme tu povinnost, ba potřebu trpěti a kříž nésti. — Když na nás Bůh nemoc a bolesti dopouští, když utrpivše škodu na jmění, v nouzi, nedostatek a chudobu upadneme, když své příbuzné a přátely smrtí ztrativše k hrobu truchlivě za nimi kráčíme, když popudivše proti sobě nepřátely, pomluvu, na cti utržení a pronásledování zakoušíme — *musíme trpěti, musíme, nechť chceme neb nechceme.*

Pročež, trpící bratře a sestro! čiň z nouze cnost a hled se volností a poslušností svou Pánu zalíbiti. Buď přesvědčen, že budeš-li s Kristem trpěti, jmeno, činy a slze tvé zaznamenány budou v knize života. Utrpení tvé není Pánu neznámé, on čítá slzy tvé, on se po tobě jako po Šimonovi laskavě ohlíží, on k posile tvé volá k tobě: „Zmužile, synu můj, dcero má, kráčeť za mnou s křížem svým. Není to daleko, dítě mé, jen několik kroků máš ještě na svou Golgothu, na to místo, kde oči své k věčnému spánku zamkneš. Tam, tam bude sňat s tebe kříž, ne snad, abys jako já na něj přibit byl, nýbrž abys po něm co po řebříku do nebe vstoupil.“ — Tak, m. N., mluví Pán k nám, tlačí-li nás nějaký těžký kříž. A pročez řekněme i my nyní na konec rozjímání našeho k němu: „O Pane, odejmi, možno-li, kříž od nás. Pakli to ale k spasení našemu potřebno a užitečno jest, ó tedy přinuť nás k nesení kříže, ale pomoz též tvou Božskou dobrotivostí a láskou, bychom jej radostně na se vzali, ochotně za tebou nesli, a skrze kříž k nebeské slávě přivedeni byli.“

Amen.

V. Kázání postní.

„Šel pak za Ježíšem veliký zástup lidu i žen, kteréžto plakaly a kvílely ho.“

Luk. 23, 27.

(Slaavnost ss. Cyrilla a Metghoda.)

V starém zákoně panoval ten obyčej, že zvlášt ženy staraly se o výživu, obsluhu a zaopatření oněch mužů, kteří ouřad prorocký neb učitelský zastávali. — Tak se nám vypravuje v 3. knize Král. (17, 9 etc.) o jedné vdově, anaž v čas všcobecného hladu živila Eliáše proroka. Obdržev totiž Eliáš od Boha rozkaz, aby se odebral do města Sarepty, v krajině Sidonské ležícího, potkal se nedaleko brány města s ženou, kteráž dříví sbírala. Umdlěn jsa od cesty, prosí ji Eliáš, by mu trochu vody k napití dala. A když ona šla, aby mu vody přinesla, volal za ní, řka: „Přines mi, prosím, také kousek chleba.“ — Při této prosbě skormoutila se vdova a pravila k proroku: „Bůh mi svědek, pane, že nemám chleba, leč hrst mouky v nádobě a maličko oleje v láhvi. Protož jsem i vyšla, bych nasbírala dřívek, při kterýchž by z této mouky placku upekla a ji se synem svým, dříve nežli hladem umřeme, snědla.“ — „Nebojž se,“ vece na to Eliáš vdově, „ale jdi a udělej z té mouky nejprv pro mne malý podpopelný chléb, sobě pak a synu svému uděláš později.“ I odešla vdova a učinila vedle slova Eliášova. — A hle, od toho dne neubývalo jí mouky v nádobě, aniž oleje v láhvi umenšeno jest. —

Podobným způsobem, jakým se odměnil Eliáš této vdově za její ochotnost a dobročinnost, odměňoval se i Božský Pán náš oněm ženám, kteréž, jak praví sv. ev. Lukáš (8, 3.), *posluhovaly mu ze statků svých*, když procházeje města a městyse, evangelium rozhlášoval. Neboť některé z nich sprostil nečistých duchů, jiné osvobodil od dlouhotrvajících nezhojitelných nemocí a neduhů. — Mezi nimi jmenují svatí evangelistové zlášť Maří Magdalénu, Marii, matku Jakuba menšího a Josefa, Salome, matku synů Zebedeových, Johannu, manželku Chůsovu, ouředníka Herodesova, a Susanu (Mat. 27, 56., Luk. 8, 2.).

Tyto nábožné duše tedy to byly, kteréž netoliko za Pánem Ježíšem chodily, když své nebeské učení o království Božím rozhlášoval, nýbrž jej ani na jeho poslední bolestné cestě na Golgothu neopustily. Ony to byly, o kterých sv. ev. Lukáš mluví, řka: *Šel pak za Ježíšem veliký zástup lidí i žen, kteréžto plakaly a kvílely ho.*

Jedna z těchto Ježíše doprovázejících a oplakávajících žen byla i *Serapia*, manželka Siracha, váženého ouda rady chrámové. V starých rukopisech nazývá se obyčejně *Veronika*, a sice od onoho příběhu, jež jsem za předmět dnešního nábožného rozjímání našeho vybral. Veronika byla jedna z oněch zbožných duší, kteréž se Simeonem a Annou vykoupení Israelského očekávající, velkou touhu po spáření přislíbeného Messiáše v sobě cítily. — I jaký div tedy, že když Ježíš u veřejnost vystoupil a vyučovati počal, i Veronika v něj uvěřila, celou duší svou se jemu oddala, a s ostatními svatými ženami

ustavičně jej následovala. Pomysleme si tedy, m. N., její leknutí a strach, když o zajetí Ježíšovu slyšela, její ouzkost, když se o jeho odsouzení k smrti dozvěděla, její bolest, když jí zpráva o vyvedení Ježíše na místo popravní došla. I nemajíc doma žádného stání, vybíhá Veronika z příbytku svého ven, by milovaného Pána ještě jednou spatřila. — Ale ach! navzdor všemu namáhání není jí možno, skrze zástup až k samému Pánu se protlačit. I obrátí se tedy ubohá Veronika a spěchá nazpět domů, vědouc, že průvod okolo dveří jejich jíti musí. — Podle popsání totiž jistého hodnověrného spisovatele stál příbytek Veroniky 550 kroků vzdálí od pavlánu římského vladaře, s kterého se ortel nad Ježíšem četl, a byl dům nárožní, okolo kterého cesta na Golgothu vedla, a kudy bolestný průvod křížový jíti musel.

A v skutku sotva byla Veronika příční ulicí průvod předešla, a do vrat domu svého vstoupila, počíná se průvod s Ježíšem přibližovati.

Dříve, nežli Ježíš k domu Veroniky se přiblíží, prohledněme sobě zatím poněkud oblek její. Podle tehdejšího způsobu a obyčeje měla Veronika na sobě šátek, kterýž jí s hlavy přes ramena dolů visel. Takové šátky byly z tenké vlněné látky a asi třikráte tak dlouhé jak široké, poněvadž se netoliko okolo hlavy ale i okolo šíje otáčely. Pod tímto větším šátkem byl jiný menší, kterýž se okolo ramen vinul, z tétéž vlněné, tenké látky. Tento šátek podával se plačícím, bídným, nemocným a umdleným, aby sobě jím tvář utřeli. — Tu stojí tedy Veronika na prahu

domu svého podle silnice ležícího, po které se průvod k ní přibližuje. Ona vidí, kterak se Ježíš pod těžkým břemenem kříže potácí, ona vidí, kterak vedro slunce poledního na jeho trním korunovanou hlavu pere, ona vidí, kterak pot míchaný s krví u velkých krůpějích s čela přes jeho obličej dolů se leje. — Rozčílená outrpností, láskou a bolestí proráží Veronika husté řady žoldneřů, odvažuje šátek s ramen, kráčí Ježíšovi v cestu, a klečíc na kolenou drží proti němu roztažený šátek, jakoby říci chtěla: Můj pane a mistře, račiž tvář svou otřítí. — O ta dobrá dušinka! ona učinila, co mohla. O jak ráda byla by za Pána jeho těžký kříž nesla! Než vidouc, že to již Šimon učinil, dala aspoň, co měla, a co v těchto okolnostech Ježíšovi nejpotřebnějšího bylo. — Komu z nás, m. N., by se tento důkaz upřímné lásky, outrpnosti a vděčnosti Veroniky nelíbil? — Já aspoň za to mám, že se vám, m. N., jednání její rovně tak jako mně samému líbí. A v této naději vyvolil jsem *Veroniku* za předmět dnešního nábožného rozjímání našeho.

K tomu cíli budem sobě rozjímati v 1. dílu její službu, v 2. pak její odměnu.

Chcete-li, m. N., poznati, kterak byjste sobě za malou službu velkou odměnu získati mohli, slyšte s laskavou pozorností další slova má.

---

1. Službu, kterou Veronika Pánu Ježíši na smrt kráčejícímu prokázala, nezdá se na první pohled veliká a znamenitá býti. Neboť což jest to tak

zláštního, umdlenému člověku podati šat, aby se jím utřel? Než uvážíme-li dobře okolnosti, v jakých, a osoby, před kterými se to dalo, musíme nahlednouti, že k činu Veroniky, na pohled nepatrnému, nemalé zmužilosti zapotřebí bylo. Čili tu v průvodu nebylo dosti nestydatých rouhačů, kteří sobě z ní pošetilý smích a žert učiniti mohli? Nebylo tu jízlivých nepřátel Ježíšových, jichž předházek a tupení se co obávati měla? — Nebylo tu surových, necitelných žoldneřů, od nichž hrubého strkání, ba i poranění očekávati musela? — A však, což medle jest obtížno oné duši, anaž toužebně žádá, k Ježíšovi přijíti, jemu sloužiti, a nějakou obětí vděčnost svou mu prokázati. — *Silné, praví moudrý Šalamoun v písni své (8, 6.), silné jako smrt jest milování, — lampy jeho, lampy ohně a plamenů. Vody mnohé nemohou uhasiti lásky.* — A co ty, bratře a sestro, jenž službu Veroniky Pánu prokázanou snad za malou a nepatrnou držíš, co ty, táži se tebe, Jemu velkého prokazuješ? — Já vím, že i tobě často v nějakém tichém okamžení srdce tvé praví: Jdi a přines Pánu tuto oběť, prokaž mu tím neb oným skutkem svou vděčnost, získej sobě tím neb oným činem nějakou zásluhu — a hle, dosti malá a nepatrná překážka zarazí tebe v dobrém předsevzetí tvém. Ty, maje strach před posměváčky, stydíš se za to, čím by jsi víru svou ukázati a na jevo dáti mohl. Ty, obávaje se pomluv a utrhaní nevěrcův, skrýváš se opatrně s náhledy svými o náboženství a víře. Ty, lekaje se mrzutosti neb pronásledování, činíš opět nazpět krok, který jsi již napolo k vyhledání a občerstvení Ježíše skrze

obět nějakého dobrého slibu neb poslušnosti a bratrského smíření byl učinil. — O mnoho, mnoho dobrého již na světě, m. N., tento nešťastný ohled na lidi, na jejich přízeň neb hanu, na jejich chválu neb potupu, pokazil. — Vezměme n. p., že by některá nevinná, nábožná duše měla to puzení, podle příkladu Veroniky Pánu Ježíši roucho své podati — já myslím, v svém panenském stavu až do smrti setrvati a touto obětí ustavičné čistoty buď v nějaké řeholi neb i mimo ni Pánu Bohu sloužiti, myslíte, že zůstane bez nepříjemností, hany; ba pronásledování, jak mile se svět o jejím předsevzetí dozví? — O, tento nynější smyslný, a mohl bych říci zhovadilý svět, ten to ani pochopiti a uvěřiti nemůže, jak by to možno bylo, v čistotě a panenství po celé živobytí až do smrti setrvati. A odtud to pochází, že všechny osoby stavu duchovního jak mužského tak ženského pohlaví jen za samé pokrytce a potměšilé hříšníky drží, kteří sice na oko v panickém stavu setrvávají, v skrytosti však nedovoleným žádostem těla hoví! I nemusí-li takový hanebný úsudek zhýralého světa mnohého nadějného jinocha, mnohou počestnou děvku odstrašiti od vstoupení do stavu ctihodného sice ale tak od světáků zhanobeného! Ale zmužile mladistvé duše, kteréž v sobě toto svaté povolání cítíte, zmužile podejte podle příkladu Veroniky Pánu Ježíši své panenské roucho. Smích, potupa, hana, pomluva a snad i pronásledování světa vás sice nemine, ale odevzdavše svá čistá těla čisté službě Páně, *v lásce Boží více utvrzeni budete* (Sir. 7, 39.).

Než k čemu, bude se snad někdo z vás na mne

horšiti, k čemu nás, kteří z větší částky již v stavu manželském stojíme, k čemu nás vzbuzuješ k zachování panenské čistoty aneb dokonce k vstoupení do stavu duchovního! — Nezapomínejž, bratře a sestro, kterýž mi tuto výčitku činíš, že jsem jen příklad uvesti chtěl, s jakými obtížnostmi začasť vyvedení nějakého dobrého předsevzetí pro ohled lidský spojeno jest. Mimo to vidím tu před sebou mimo vdané a ženaté též mnoho mladistvých duší, a u těch, jak doufám, slovo mé na tvrdou skálu nepadlo. Přes to všecko chciť vám, m. N., způsob ukázaťi, kterým byste všickni bez rozdílu stavu a pohlaví, jako Veronika Pánu Ježíši roucho podati mohli.

A víte, kteréž to roucho jest? Pán Ježíš vám na to sám odpovídá: „*Cokoli jste učinili tomu nejmenšímu z bratří mých, to jste mně učinili.*“ — Čili není mezi vámi podnes mnoho takových stísněných a zarmoucených duší, které pod tíhotou kříže svého klesají? Nuže vyjděte jim vstříc, těšte jich, pozdvihněte je, nadlehčete jim kříž, osušte slzy jejich — a tím podáte Ježíšovi jako Veronika roucho své. — Nemáte u prostřed vás žádných chudých, žádných ubohých vdov a opuštěných siroteků? Nuže tedy znajíce jejich bídu a nouzi, jejich pláč a naříkání, přispějtež jim ku pomoci, zastavte jejich vzdychání, upokojte jejich hlad, přikrejte jejich nahotu, a — podáte tím Ježíšovi jako Veronika roucho své. — Není mezi vámi žádných takových nemocných churavců, jimž ošetření, posilující stravy, teplého lůžka a hojících léků zapotřebí jest? Nuže, vyhledejte takových Lazarů, navštivte jich v jejich bídě, starejte se o jejich

ošetřování, otevřete jim svou ruku a kuchyň, a tím setřete netoliko s jejich bledých a vpadlých lící, ale s čela a lící samého Pána krvavý pot Jeho. Ano, m. N., tuto přesvědčenost musíme míti, že co jsme k ulevení bídy lidské učinili, to samému Kristu Pánu jsme prokázali. Jinak nemůže nynější, všeobecně panující bídě odpomoženo býti.

Proč medle naši nábožní předkové tak mnoho k ulevení bídy lidské činili a k tomu cíli tolik domů k zaopatřování sirotků a chudých, k ošetřování nemocných a starých, k vychování opuštěných dítek, ano i k vykoupení otroků v pohanských zemích zajatých a těm podobných ústavů zřídili? Z žádné jiné příčiny, leč že byli bohatí v lásce ku Kristu Pánu, že každým trpícímu bližnímu prokázaným dobrým skutkem Pánu samému sloužiti se domnívali. — Chcete-li se o tom přesvědčiti, podívejte se jen v Praze na ten nesčíslný počet domů a stavení — jindy k nábožným oučelům určených, ovšem za našeho času k jiným a docela světským oučelům obrácených — a řekněte, nejsou-li všecka stavení taková mluvícím pomníkem plamenné lásky ku Kristu Pánu zbožných předků našich. — A co činí v tom ohledu a k tomu cíli náš nynější víry a lásky k Ježíši prázdný věk? O ten jest bohatý na slova, ale chudý, velmi chudý na skutky k ulevení nouze a bídy lidské. Náš věk jest sice hohatý na ústavy pro průmysl, pro obchod, pro plavbu, pro polní hospodářství, slovem, pro zvelebení blahobytu vlastního, ale chudý — velmi chudý na ústavy pro ulevení bídy a nouze ubohé, nešťastné třídy. Než co pravím,

že se podnes pro ulevění bídy lidské ničeho nečiní? O činí se i za našich časů mnoho pro podporu chudých, pro ošetření nemocných, pro zvelení blahočinných ústavů. Ale jakých prostředků musí se k tomu užívat, aby se na takové ústavy několik mizerných trojníků z kapsy vylákalo? — Bály a plesy, divadla a komedie, koncerty a hudební zábavy to jsou ty páky a vnařidla, kterých se užívá, těch náš nynější vlažný svět žádá, aby nějakou maličkostí k dobrému oučelu přispěl. —

Než jsou medle takové a těm podobné věci ty pravé prostředky k zmírnění bídy lidské? — O číňte, co chcete, zřizujte nové a nové blahočinné ústavy, dávejte k jich prospěchu plesy a hudební zábavy, postavte pokladnice na všecky rohy ulic, do všech koutů kostela a třeba i do hostinců a krčem — pokud se víra v Ježíse, pokud se živá láska k němu v srdcích lidských neprobudí a neroznítí, — potud milosrdenství zůstane prázdný a holý zvuk beze všeho významu. — A protož záleží-li nám, m. N., opravdově na tom, aby nynější bídný stav chudé třídy lidstva skutečně zlepšen byl, necht se opět zapuzená víra mezi námi probudí, necht láska k Ježíšovi srdce naše rozplamení, necht se nás ta přesvědčenost zmocní, že to, co dobrého z lásky k Ježíšovi jiným prokazujeme, ztraceno není, nýbrž že nám to skvělejší odměnu, nežli jest pomíjející vyražení světa a chvála lidská tam na věčnosti přinese. A toto poslední, m. N., odměnu Páně za dobré a milosrdné skutky budeme sobě z příkladu Veroniky rozjímati v dílu 2.

---

2. Jak mile Veronika z outřpné lásky roucho své s ramen odvázála a Ježíšovi, poklekši před ním, k utření nabídla a podala, bere Ježíš se zalíbením at tento od ní, tiskne jej na svou krvavým potem pokrytou tvář a dává ho Veronice zpátky. Veronika přijavši od Pána roucho nazpět, skrývá je za svá nadra, spěchá domů, vkročí do své komnaty, rozvíjuje šat před sebou na stůl, a při pohledu na něj lesá jako omráčená na zem; neboť spatřila na rouchu, co neočekávala, spatřila na něm krvavý, hrozně bílé ale spolu ku podivu zřejmě vytisknutý obličej Páně. — Pán, chtěje odměniti lásku Veroniky, vyiskna při utření na roucho to všecky tahy svatého obličejeho, poznamenal je takto nezrušitelným znamením své přehojné milosti a lásky. — Roucho toto chovala Veronika od toho okamžení až do své smrti to nejdražší klenot u sebe, a nalezala v pohledu na ně nevyslovnou útěchu, kolikrátkoli soužením neb úzkostí nějakou sevřena byla. Z jejich rukou došel se tento drahý pozůstatek do rukou *sv. Klimenta*, řetího nástupce *sv. Petra* na stolicí římské, kterýž jej v chrámu *sv. Petra* uložil. — Papež *Jan Sedmý* dal na začátku osmého století v témž chrámu vytavěti novou kapli ke cti Marie panny, matky Boží, v této kapli zřídil zláštní oltář, na kterém by se toto roucho chovalo a veřejnému uctění vystaveno bylo. *Sv. otec Pavel Druhý* ustanovil l. P. 1470 zláštní prosebné procesí s tímto rouchem na vyproení vítězství nad Turkem a šel při tomto průvodu sám bosýma nohama. Po shoření konečně bývalého a po vystavení nového chrámu *sv. Petra* ulo-

žil toto roucho papež *Pavel Pátý* v tomto chrámě, kdež se až po dnešní den chová a každoročně na veliký pátek k veřejnému uctění vystaveno bývá.

Hle tedy, m. N., kterak hojně odměnil Pán Veronice tu službu, kterouž mu s laskavostí byla prokázala! A myslíte, m. N., že jen Veronice takto se odměnil? O, až podnes odměňuje hojně věrným služebníkům svým. Za všecko, cokoliv z lásky k němu, křesťanský bratře a sestro, dobrého konáš, za všechny služby a dobré skutky, které spolublížním pomoci tvé potřebným činíš, máš ode Pána hojnou k očekávání odměnu. Vždyť jest tobě dobře znám příběh sv. Martina, biskupa Tourského. Ten, jsa ještě vojínem, setkal se u brány města Amiens s jedním od polo nahým žebrákem. Neměl sice ničeho, co by mu dáti mohl; ale rozhodna se rychle, vytrhuje Martin spěšně z pošvy meč, roztíná plášť na dva kusy, dává jednu polovici žebráku, druhou pak přikrývá, jak dalece možno, své vlastní plece. — Navrátiv se Martin s ohyzděným pláštěm k spoluvojínům svým, nešel ovšem posměchu a oušklebkům jejich; a však za to našel u Krista tím větší slávy. V noci totiž na to zjevil se mu Spasitel ve snách, přioděn tou samou polovicí pláště, již byl chudému Martin daroval, a tento slyšel, kterak Ježíš k doprovázejícím anjelům pravil: „Martin, ještě nekřtěný, tímto rouchem mne přioděl.“ — Cos podobného vypravuje se nám o sv. Kateřině Senenské. Jednoho času postavil se před ní v kostele žebrák, a prosil ji tak snažně o nějakou almužnu, že Kateřina, nemajíc u sebe jak obyčejně ničeho, stříbrný

křížek od růžence svého odvázála a chudému ho dala. V noci následující zjevil se jí Kristus tímto křížkem v rukou a pravil: „Znáš, Kateřino, tento křížek?“ „Ano, Pane,“ odpovídá Kateřina, „znám jej, ale on nebyl u mě tak krásný, tak diamanty se třpytící.“ — A Pán jí na to praví: „V den soudu odevzdám ti křížek, tento, jak jej vidíš, před všemi anjely a lidmi.“ — A podobných příběhů, že Pán nic bez odměny nenechává, co kdo z lásky němu dobrého činí, mohl bych uvesti, m. N., ještě více. Než již to, jak doufám, postačí, přesvědčiti vás, že až podnes nenechává bez odměny žádný ani ten nejmenší dobrý skutek. A nedokazuje-li Pán Ježíš sám tuto pravdu, když praví: *Kdožkoli dá nápoj jednomu z těch nejmenších číši vody studené — zaisté pravím vám, neztratí odplaty své?* (Mat. 10, 42.) A přec, m. N., jak vlašni, jak liní a váhaví nejsou mnozí křesťané navzdor přesvědčenosti této u vykonávání dobrých skutků!

A dejme tomu, že mnohokrát i škoudlík ubohému zebřáku — ne sice z lásky k Bohu, ale spíše z mrzutosti, aby se jeho pohledu a dotírání sprostil, nějaký halír k nohous metá, ale jak těžce nemusí se od lidí na pohled nábožných vymáhati to, čeho ozdobení chrámu Páně, k zvelebení služeb Božích, k okrášlení oltářů, slovem čeho k větší cti a slávě Boží zapotřebí jest. Jako druhdy Jidáš, když Magdaléna drahou mast na Pána Ježíše vylila, se nad tím horšil, řka: „K čemu jest ztráta tato? neb měla ta mast prodána býti za moc peněz, a dáno býti chudým“ (Mat. 26, 8. 9.); rovněž tak až podnes po-

važují mnozí světlo, kteréž v chrámu Páně hoří, roucha, kterýmiž se stěny chrámu, oltáře a kněžstvo přiodívá, za pouhé zbytečnosti, považují za ztracené ty peníze, které se na ozdobení stánku Hospodinova vynakládají. O kde jste vy blažené, dávnominulé časy, v kterýchž kněžny a ty nejvznešenější paní a panny za čest a za svou nejpříjemnější zábavu to sobě pokládaly, když skvostná roucha, šátky a okrasy chrámové svou vlastní rukou zhotovovati mohly! — Podnes jest to ovšem jinak. Když se o to jedná, v novém rouchu před lidmi se ukázati, neb na nějakém plesu šatem prach na zemi zametati, tu obětuje mnohá slečinka ne jednu ale třeba více nocí, a pracuje, byť by při tom i o zrak přijíti měla, velmi bedlivě na zhotovení svého šperku. Ale když chrám Páně potřebuje nějaké okrasy, nového pokrývadla oltářního, nějakého roucha kněžského, ach, tu nevychází žádná Veronika, která by Ježíšovi roucho podala.

Než, nemyslete, m. N., že takto mluvě snad zdejší chrám na zřeteli mám, a někomu z vás předházky netečnosti a vlažnosti pro okrasu domu Božího činiti chci. Nikoliv. Naopak a s potěšením říci musím, že pro zdejší chrám a okrasu jeho mnoho Veronik pracovalo, že to, co zde máme, pochází téměř ze samých darů neb dobročinných nábožných dobrodinců příspěvků. Ale věčně to trvati nebude, každodenní potřebou mnoho sejde a ošumí, ať nic o tom nedím, že ještě mnohých potřebných věcí se nám nedostává.

Nuže tedy, neulevujte vy nábožné Veroniky,

teréž hlasu mého slyšíte, neulevujte v horlivosti své pro čest a okrasu tohoto našeho chudičkého a sprotého domu Božího, nýbrž podávejte v něm i budoucně špasilu svému roucho. — A čím vy, nábožní bratří, Veroniku následovati budete? — Já vám to povím. Vy opět o to se starejte, abychom dnešní slavnost prvo v novém a velebnějším chrámu Páně slaviti mohli. Neříkejte mi na to: „Ach, my ubozí nemůžeme k tak velkému nákladu leč nějakou maličkostí přispěti! — I na sebe menším dárku, pravím vám, počívá požehnání Boží, bývá-li jen z upřímného srdce dán. Vždyť víte, jak Pán Ježíš onu vdovu pochválil, anáž dva halěrky do pokladnice chrámu Jerusalemského obětovala; vždyť jste to dnes slyšeli, jak hojně malou službu Veroniky s upřímností obě prokázanou odměnil. Nuže, kdož ví, zdaliž nám Pán, když jen sami učiníme, seč budeme, nezбудí bohaté a mocné dobrodince, kteří by k vyvedení tohoto ovšem velikého a nákladného díla nám pomocni byli. Čiňme tedy jen všickni, což v moci a síle naší stojí, ostatní pak nebeskému Pánu zůstavme.

K tomu cíli uvrhněme se ku konci našeho dnešního rozjímání před Pánem na kolena a volejme:

„Pane Ježíši Kriste, kterýž jsi obraz svůj v roucho Veroniky vtiskl, vtiskni též obličej svůj do srdce všech mocných a bohatých, aby povzbuzeni byli k přispívání na vystavení u prostřed sídel našich, důstojného a velebného pro tebe příbytku.

My víme sice, Pane, že tobě i ona poklona příjemná byla, kterouž Tobě v chudobném chlévě Betlemském sprostí pastýři a vznešení králové vzdávali. My víme, že tobě naše služba i v tomto chudém, dřevěném stánku příjemná jest, jen když z vroucího a upřímného srdce pochází. Ale pro tvou vlastní větší čest, pro zvelebení jmena tvého mezi námi učin, bychom tobě brzy v nově vystaveném, velebnějším, a nádhernějším chrámu sloužiti a tak již zde na světě předchůť slávy nebeského příbytku tvého okusiti mohli. — Pakli však, Pane, neuznáváš nás za hodné, dočkati se radostné doby této, o tak přijmiž milostivě tu oběť, kterou tobě v tomto příbytku tvém podáváme. My se zde odevzdáváme zcela službě tvé, my tobě obětujeme srdce své; vtiskni do něho, o Ježíši, hluboko obraz tvůj a nedej, aby kdy z něho vymazán byl, nýbrž vytisknut v něm zůstal až na věky. Amen.

VI. Kázání postní.

„Vyjděte a pohleďte, dcery Sionské, na krále Šalamouna v koruně, kterouž ho korunovala matka jeho v den zasnoubení jeho, a v den veselosti srdce jeho.“

Píseň Šal. 3, 11.

Až posud pohyboval se průvod s Ježíšem na smrt kráčejičím těsnými a ouzkými ulicemi města Jerusalema, kdež možná nebylo, celý zástup úplně přehlednouti. Nyní však počíná vycházeti z brány

města na obširné prostranství mezi branou a Golgothou ležící. Postavme se, m. N., v duchu na nějaké povyšné místo, s kterého bychom husté davy lidstva Ježíše doprovázející přehlednouti mohli. Ach, veliký, skoro nepřehledný jest ten zástup, který se, bera podílu na průvodu tomto, zvolna ku předu s ztrýzněným Pánem pohybuje a valí. — Než co jsou to medle za lidi, jenž na průvodu tomto oučastenství berou? — Pozorujme, m. N., bedlivě tvářnosti jejich a poznáme z nich, co jich pohnulo, Ježíše doprovázeti. Tu na tváři jedněch znamenáme jakousi v srdci ukrytou radost, rtoma jejich pohybuje jakýsi šibalský úsměch nad zdařením kuté proti Ježíšovi lsti a zrady. Veškeré jejich vzezření zdá se říci: „Ha, svítězili jsme přede jednou nad tebou, ty Nazaretský, kterýž jsi nám vždy a všudy překážel a na cestě vadil!“ — Víte, m. N., kdo tito tajnou radostí naplnění potměšilci jsou? Jsouť to ti nejjízlivější nepřátelé Spasitele našeho: vysocí kněží, zákoníci a oudové vysoké rady Jerusalemské. Oni, tito služebníci Boží, sluhové Boha milosrdenství a pokoje, tito učitelové lásky a lidskosti, tyto strážcové spravedlnosti, jichž svatou povinností to jest, aby nepravost trestali a nevinnost hájili, ti se radují nyní nad vítězstvím, kteréž konečně nad oným nejsvětějším ze synů lidských dosáhli, jehož již dávno nenáviděli a se báli. — Tamto opět spatřujeme houfy jezdců na skvostně ozdobených ořích sedících, z jichž oči jiskry vzteku a ukrutnosti sršeti se zdají. Kdo jsou tito švarní jezdcové? Jsouť to mladíci z vznešenějších rodin farisejských, kteří z předu, ze zadu, okolo průvodu

těkají, aby jen nepřehledný dav k rychlejšímu pochodu přinutili. Jdeť jim o to, aby o hrůzné divadlo ukřižování Ježíšova nepřišli, na které již dávno se těšili. Obávajíce se, aby buď vrtkavý Pilát ortel smrti nad Ježíšem vyřkнутý snad ještě k posledu neodvolal, aneb aby umdlený a vysílený Ježíš na cestě ku popravnému místu před časem jim neumřel, nabízejí k většímu spěchu, popohánějíce vše vůkol sebe ku předu. — A co jest to onde za rotu nádherně oděných vyhýralých světáků, kteří nad bídou ztrýzněného Krista ďábelsky se chechtají a proti němu z nečistých úst oušklebná, rouhavá slova vychrlují. — Jestť to rota Herodianů, t. j. oněch obyvatelů Jerusalemských, kteří oplývajíce bohatstvím, statky a rozkošemi vezdejšími, o chudého Ježíše nikdy mnoho nedbali, učení jeho o zapření sebe samého a o nevyslovných radostech života budoucího za pošetilost a bláznovství pokládali. — A co jsou konečně zač ti tisícové, na jejichž obličejích buď rozpustilá veselost aneb necitelná tupost k spatření jest? To jest, m. N., sprostý, obecný lid, to jest ona hlůza Jerusalemská, která před několika dny Ježíše u vítězoslávě od Jerusalema sprovázela. Jako tehďáž radostné volání z úst její po ulicích Jerusalemských se rozléhalo, tak nyní z úst tětěž luzy není nic jiného slyšeti, leč krvožíznivé řvaní, strašlivá proklínání, hrubé žerty, nestydaté oušklebky, rozpustilý smích. — O nemohl-liž tehďáž vzdychati Pán nad Jerusalemem slovy plačícího proroka Jeremiáše: *Dcera lidu mého jest ukrutná jako pštros na poušti?!* (4, 3.) — Tak tedy nenalezneme v celém nepřehle-

dném zástupu ani jediného srdce, které by s usouženým Pánem outrpnost a smilování mělo? — U mužského pohlaví ne! U toho není k nalezení ani jiskřičky této outrpnosti a lásky; neboť pozorovavše rozličné druhy jeho, shledali jsme, že muži Jerusalemsští mají srdce nad kámen a ocel tvrdší. — Nuže chcít se obrátiti k druhému pohlaví, k pohlaví od přirozenosti něžností citů obdařenému; chcít volati k ženám Jerusalemským slovy písně Šalamounové: *Vyjděte a pohleďte dcery Sionské na krále Šalamouna v koruně, kterouž ho korunovala matka jeho v den zasnoubení jeho a v den veselosti srdce jeho.*

A v skutku, nemýlím-li se, spatřuji opravdu v zástupu mnoho žen, kteréž se snaží k Ježíšovi křížem obtíženému se prodrati, aby mu srdečnou outrpnost prokázati mohly. Kdo jsou tyto outrpné matrony? To jsou tytéž, o kterýchž jsem již v předešlém kázání zmínku učinil, uváděje slova sv. ev. Lukáše: „Šel pak za Ježíšem veliký zástup lidu i žen, kteréžto plakaly a kvílely ho“ (Luk. 23, 27.). O jedné z těchto outrpných paní jednalo předešlé kázání, dnes pak učiníme ty ostatní vesměs předmětem nábožného rozjímání svého. — A sice

- v dílu 1. bude sobě rozjímati *měkkost*,
- v 2. pak *statečnost plačících žen Jerusalemských.*

Propůjč nám, o Pane, tu milost, bychom z dnešního rozjímání pravou outrpnost od nepravé, spasitelnou statečnost od marné rozeznávati se naučili a takto pravou a spasitelnou truchlivostí proniknutí, oči-

stění od hříchu dosáhnouti se snažili. — Vy však, m. N., slyšte laskavě další slova má.

---

1. Jest to v pravdě nemalá chvála pro veškeré pokolení ženské, že písmo sv. vypravujíc o utrpení Kristovu uvádí jen samé muže dílem z Židovského dílem z pohanského národu, kteří příčinou a původci utrpení tohoto byli. V nižádném ale ze čtyř sv. evangelií nenalezá se ani té nejmenší stopy, že by také některá ženská Pánu Ježíši nějaké soužení byla připravila. Ano naopak ne jeden důkaz podává nám písmo sv., že pohlaví ženské trpícího Spasitele laskavě se ujalo, a tu kde proti mocnosti světské a zuřivosti lidské ničeho vyříditi nemohlo, aspoň srdečnou outrpnost Pánu za obět přineslo. — Upamatujtež se jen, m. N., na to, co jsem vám předešlého roku o Klaudii, nábožné manželce Pontského Piláta, pověděl, kterak totiž přesvědčená o nevinnosti Ježíšovy k manželci svému na soudní stoličce sedícímu poslala a jej, aby spravedlivému tomuto nic zlého neučinil, prositi dala. — I kterak by tedy ženy Jerusalemské, dcery Abrahama, otce věřících, tímto krásným příkladem jedné pohanky mohly se zahanbiti nechat!

A v skutku kdežto strach, mužským obyčejně méně nežli ženským známý i uředlníků Páně se zmocnil, a jich k opuštění Božského mistra přivedl; hle tu ženské duše, odloživše pokolení svému přirozenou bázeň, nehrozily se oddanost svou ku Pánu Ježíši veřejně na jevo dáti.

Mnohé z nich, jak jsem předešlekrát, l. V., uká-

zal, následovaly Ježíše na jeho cestách, poslouchávaly jeho učení, vidávaly jeho zázraky, ano nejedna z nich i sama na sobě blažené oučinky divotvorné moci jeho zkusila. O jaký div, že se v srdci jejich k nebeskému Pánu uhostil ten nejvřelejší cit lásky a vděčnosti, který ničím umořen býti nemohl. O jak mnoho lží, jak mnoho rouhavých a utrhačných řečí nebylo v Jerusalemě od vysokých kněží a zákonníků proti Ježíšovi roztroušeno, — a hle vším tím nedaly se ony nábožné ženy v dobrém mínění svém o Ježíši zmýlití. Ony zůstaly věrný víře své v Ježíše, zůstaly věrný přesvědčenosti své, o nevinnosti jeho, a nechť celé město o nich smýšlelo a řeklo, co chtělo, ony nezapřely smýšlení své, nýbrž dokázaly je co nejjasněji připojením se k bolestnému průvodu jeho. Dlouho kráčejí ženy Jerusalemské pohříženy v smutku tíše za Ježíšem neodvracující ani oka od něho. Když však ubohý Pán, opět a opět, bolestně k zemi klesá, když nemilosrdní katané hrubou pěstí jej perou, bijí a strkají: tu se zalívají oči outlocitných žen slzami. Jedna stěžuje sobě na nemilosrdné s Pánem nakládání, druhá dává se do pláče, a v několika okamžicích štkají a hořekují všecky společně a hlasitě.

Komu z nás, m. N., by se nelíbila tato šlechetná a svatá outrpnost, kterou u prostřed všeobecné tvrdosti ženy Jerusalemské tomu nejsvětějšímu a nejnevinnějšímu ze všech synů lidských, Bůhčlověku Ježíšovi, prokázaly? Kým bychom i my všickni u prostřed všeobecné podnes na světě panující vlažnosti tento nejslechetnější ze všech citů k Ježíšovi křížem stí-

ženému v srdci svém zachovali ! Zláště vy, křesťanské paní a panny, nenechte se od plačících žen Jerusalemských zahanbiti; nýbrž přidružte se k nim a s nimi společně provázejte Ježíše, t. j. zůstaňte věrní u víře a lásce k trpícímu Spasiteli svému. Vždyť pak zlášť vás tvůrce obdařil měkkostí srdce a to jest patrným důkazem, že zláště od vás žádá soucit jak s Ježíšem tak s jedním každým trpícím člověkem.

Nuže tedy važte sobě této přednosti, kterou jste před pohlavím mužským od Boha obdržely, a hleďte přirozený tento cit outrpnosti vždy více ušlechtiti. Ale varujte se, aby jste při tom, jako mnohé z pokolení vašeho na nepravou cestu nezbloudily, a pouhé citlivůstkářství za cit pravé outrpnosti neměly.

Čili nejsou, bohužel, mezi pohlavím ženským takové osoby k nalezení, jichžto přirozený cit outrpnosti buď převráceným vychováním neb čtením daremných kněh zcela pokažen jest? — O, jak toho mnohé litují, pakli se jim nějaká květinka zlomí neb uvadne a uschne, s jakou bedlivostí ošetřují své ptáčky, jak se o to starají, aby domácí zvířátka jejich, kočička, neb psík, žádné nouze neměly, jak hořekují, pakli některé z nich k nějakému ourazu přijde, onemocní aneb dokonce pojde. A jak se zatím chovají při jiných příležitostech takové nepravou citlivostí pojaté duše? K svým spolubližním chovají se až k nevystání, se slabostmi svých podřízených nemají zhola žádné trpělivosti, svým ubohým služebným lidem ztrpčují jejich bez toho hořký stav jen ještě více, nuzné u dveří jejich pomoci hledající

odbyvají zpuřně, a nadávající jim propouštějí jich od sebe beze vší podpory a pomoci. —

Při čtení marných kněh světských, v kterých se vypravuje o zamilovaných pletkách, tekou jim hned slze z očí, když čtou o neštěstí, soužení a pronásledování, které milence potkaly; knihy však jednající o mukách svatých a světic Božích, o pronásledování služebníků církve, o potlačování víry a náboženství odstrkují daleko od sebe pryč co nechutné a nudné, sotva že první stránku byly přečtly. — A jak konečně chovají se takové citlivůstkářky v divadle, když se nějaká truchlohra provozuje, v kteréž hlavní rek divadelního kusu v podzemním žaláři upí, z jedné mdloby do druhé padá, a naposled jedem neb mečem životu svému konec učiní? O tu nad tímto vymyšleným a vylíčeným neštěstím nejen samy slzí cedí, ale přišedše domů, vypravují s nadšeností, jaký to krásný kus byl, a kterak prý v divadle člověk skoro lépe nežli v kostele na kázání poučen a pohnut býti může. — Když však někdy náhodou do chrámu Páně zabloudějí, tu při sebe živějším popsání utrpení Ježíšova, při sebe pohnutlivějším kázání počínají zívati, zůstávají vlašné, ba co led studené a pospíchají brzo odtud raději pryč. Hle, tak jako motýl v housenku ohyzdnou může i šlechtný cit outrpnosti, který zláštní ozdobou ženského pohlaví jest, se převrhnutí, pakli vyvinutí jeho zanedbáno aneb náležitě zřízeno není.

A protož, má-li outrpnost naše, m. N., pravá býti, musí přede vším pocházeti z nadpřirozeného pramene lásky Boží, t. j. my musíme proto s ne-

šťastným outrpnost mítí, že jest zároveň s námi dítětem Otce nebeského; pravá outrpnost musí dále účinná býti, t. j. my musíme hotovi býti, neštěstí spolubližních z toho ohledu mírniti, proto že to jest vůle Boží; konečně má pravá outrpnost býti stálá a nesmí dříve přestati, leč po skutečném sprostění bližního od neštěstí a bídy jeho. — A hle, takto spořádána byla i outrpnost nábožných žen Jerusalemských. Ona pocházela u nich z čisté lásky ku Kristu Pánu, ona hleděla utrpení jeho osladiti, ona byla stálá, neohrožená a statečná, o čem se předsvědčíme s pomocí Boží v dílu druhém.

---

2. „*Ejhle, praví jeden církevní spisovatel, kterak přec pořádek věcí převrácen jest: učedlníci Páně utekli a mlčeli, učedlnice však byly neohrožené a vytrvaly při Ježíši stále a statečně.*“ — A není to tak i podnes? Jako ženy Jerusalemské při vyvedení Pána Ježíše na místo popravné bez bázně a strachu u přítomnosti nesčíslného počtu lidstva víru svou k Ježíšovi veřejně osvědčily a lásku svou k němu pláčem svým na jevo daly; tak se to též děje až podnes jak v městech, tak na venkově ve vesnicích. Všude jest větší bohabojnost u ženského nežli u mužského pokolení k pozorování, tak sice, že na dvacet nábožných paní a panen sotva jest k nalezení jeden opravdově křesťansky smýšlející a jednající muž. Nemyslete, m. N., že tímto vyrčením svým chci buď mužské zahanbiti, aneb to, co jsem jak dnes tak v předešlém kázání méně příznivého o ženských pro-

nesl, poněkud napraviti. Nikoliv. Nejen já sám co mužský a kněz, ale každý nestranný mužský to vyznati musí, že vždy a všude, při všech službách Božích, při všech pobožnostech, při sv. zpovědi a přijímání, větší počet ženských nežli mužských vynajíti se dá. Ano, ohledněte se jen dnes zde. I odkud medle podivný úkaz tento? — Odtud, slyším tu některého z mužských odpovídati, že u ženských převládá více cit, u mužských však rozum. My mužští máme zralejší rozum a jiné důležitější věci na práci, ženské však majíce slabší rozum a méně práce, mohou se vždy více modlitbě a pobožnosti odevzdati. — Tedyť slabost ducha měla by u ženských příčinou větší pobožnosti býti? Poslyš, bratře, jenž takového domnění jsi, co již před mnoha stoletmi napsal v tom ohledu sv. Řehoř, biskup Nisenský, řka: „*Slabost žen spočívá sice v jejich těle, v duchu jejich však přebývá síla, tak sice, že ve všech těch věcech, které sílu ducha žádají, rázně a mocně sobě počítají. Ony jsou stále v bdění, v práci, v snášení obtíží. Kdo se jim vyrovná v zapření sebe samých, v tuhém životě, u vytrvalosti v modlitbě, v ochotnosti u vykonávání dobrých skutků?*“ — A skutečně, m. N., nedokazuje-li pravdivost vyrčení tohoto onen nesčíslný počet svatých panen, paní a mučednic, kteréž, jak praví učitel církve sv. Ambrož, „*spěchaly s radostí a plesáním k nesmrtelnosti skrze meč, oheň*“ a těm podobné nesmírné muky. — S jakou radostnou ochotností neobětovalo se pokolení ženské od jakživa až po dnešní den obtížnému ošetřování nemocných a poraně-

ných netoliko v nemocnicích ale i na bojišti v čas panujících krvavých válek.

Ano, ani tak daleko nepotřebujeme jíti pro důkazy síly ženské, nýbrž nalzáme ji i v obecném životě a domácnosti naší. Kdo, řekněte mi, snáší obyčejně s větší trpělivostí nehody tohoto života, zláště nemoce, muž čili žena? O jak nevrlí, mrzutí, jak netrpěliví a malomyslní bývají mužští, když sebe menší churavost je zastíhne, a naproti tomu s jakou statečností snášívají ženy bolesti netoliko porodu, ale i jiných těžkých a dlouhotrvajících nemocí. Nuže, jsou-li mužští silnějšího ducha rovně tak jako těla, nežli ženské, nemělo by to právě naopak býti? — Ano nejen v podnikání velkých a snášení nepříjemných věcí dokazují ženy tuto sílu, ale i u obtížném vychování a cvičení zlášť v nábožnosti a mravnosti dítek svých. Zajisté nebudeť ani jediného zde mezi námi, který by vyznati nemusel, že v jeho srdci první základ k pobožnosti, bohabojnosti, cnosti, ke všemu dobrému od nábožné matky položen byl. — A kterak by to mohlo jinak býti. Vždyť sám Duch Boží praví skrze ústa moudrého Siracha: *Jako základové věční na skále pevné, tak i přikázání Boží v srdci ženy svaté* (26, 24.). Ano, máme příkladů dosti, že skrze bohabojné ženy nejen jednotliví lidé, ale i celí národové a velké krajiny ku poznání Krista a k přijetí jeho učení přivedeni byli. Nuže, jak se vše to s domnělou slabostí ženského rozumu a ducha srovnati nechá?

A však nejen zkušenosti ale i zřejmému vyřčení Páně odporuje to mínění, že nábožnost žen-

ského pohlaví v slabosti rozumu základ svůj má. Pán Ježíš totiž zřejmě se vyjádřil, že jednou v nebesích všechn rozdíl mezi mužským a ženským pohlavím přestane, řka k pokoušejícím ho Saduceům: „*V nebesích nebudou se lidé ženiti ani vdávati, nýbrž budou jako anjelé Boží.*“ Budou-li však v nebesích mužští a ženské sobě rovny, neměli by tedy i zde na světě všickni lidé beze všeho rozdílu pohlaví s stejnou pevností v něho věřiti, stejnou vroucností jej milovati, stejnou ochotností přikázání jeho plniti? — Že v tom ohledu před Bohem žádného rozdílu v pohlaví není, dokázal Pán Ježíš sám. Otázav se totiž jednoho času shromážděného vůkol sebe lidu: „*Kdo jest má matka a kdo jsou bratří moji,*“ a vztáhna ruku svou nad učedníky svými, odpověděl na to: „*To jest moje matka, to jsou moji bratří a mé sestry; a doložil: nebo kdokoli činí vůli Otce mého, kterýž v nebesích jest, tenť jest můj bratr, moje sestra, moje matka*“ (Mat. 12, 48.). A pročez' také, kolikrátkoli náš Božský Pán mluvil o víře, o bdění a modlitbě, o kajicnosti a mrtvení těla, neukládal to jen ženským, nýbrž pokaždé zvolal: „*A co vám pravím, všechněm pravím*“ (Mar. 13, 37.). Všickni tedy, m. N., všickni bez rozdílu stavu a pohlaví, sprostí i vznešení, silní i slabí, muži tak dobře jako ženy, jsme povoláni k následování Ježíše, a kdo praví, že pobožnost a bohabojnost jest toliko věcí ženského pohlaví, ten patrně viní ze lži samého pravdomluvného Spasitele Ježíše Krista.

Pročež, křesťanští bratři! ač pohled na trpícího Spasitele na jeho poslední bolestné cestě tak hluboký dojem jen na srdce doprovázejících jej žen učinil, že se do usedavého pláče daly; nechtějmež se přec ani my co muži stydět, bráti vřelého podílu na tajemství utrpení Pána našeho. Čili konal Ježíš svou poslední bolestnou cestu pro ženy toliko a ne i pro nás muže? Aneb trpěl-li a umřel jen pro pohlaví ženské a ne též pro pohlaví naše? Nuže tedy zvoljme všickni bez rozdílu se sv. apošt. Pavlem: „*Nestydím se za evangelium, moc zajisté Boží jest k spasení každému věřícímu* (Řím. 1, 16.), *nechci chlubit se, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista* (Gal. 6, 14.), *nechci nic jiného umět, než Ježíše Krista, a to ukřižovaného*“ (1. Kor. 2, 2.).

Vy však, křesťanské ženy a panny, považujte to za největší svou čest a slávu, že pohlaví vaše trpícímu Pánu žádné bolesti, žádné žalosti nespůsobilo, a hleďte tuto čest a slávu svému pohlaví i pro budoucnost zachovati. — Vaše srdce budiž vždy ohniskem lásky Boží, na kterémž by se zhasínající na světě plamen víry a bázně Boží ustavičně znova rozněcoval. — Držíce se pevně Ježíše zůstaňte věrny jeho svatému evangelium, a byť by i pohlaví mužské pochybnostmi se zmítalo, aneb dokonce pravdy svaté víry vyvraceti se snažilo. — Dokazujte směle a beze vší bázně, že Pána svého vřele milujete, a byť by i srdce mužů tvrdé co kámen, studené co led zůstati mělo. — Zvelebujte a oslavujte Spasitele svého upřímnou službou, a byť by i pohlaví mužské od služby této se odvrátivší, místo Bohu a církvi

modlám věku nynějšího: pýše, tělesnosti, nevázanosti a lakotě sloužiti mělo. Nestydte se za vykonávání svatého náboženství, nýbrž beřte hojně a často podíl na službách Božích, na přijímání svatých svátostí, na nábožných průvodech a jiných Bohu libých činech, byť i pohlaví mužské vše to hrdě a neposlušně zavrhovati mělo. — Takto připojíte se důstojně k plačícím ženám, které Pána Ježíše na jeho bolestné poslední cestě doprovázely, a zachováte neposkvřněnou onu čest a slávu, která pohlaví vaše již přes celých osmnácte set let zdobí a kráší. A když jednou přiblíží se vaše hodina odebrání se ze světa tohoto, uslyšíte potěšitelný hlas Spasitele svého: „Blaženy jste vy, kteréž jste s láskou a útrpností mého umučení pamětlivy byly; neboť toť jest život a spasení zahynulých; vy se stanete oučastny vzkříšení a oslavení, kteréž jsem tímto utrpením věrným svým získal; vy budete spoludědičky moje věčné radosti.“ Amen.

=

VII. Kázání postní.

„Dcery Jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte, a nad svými syny.“

Luk. 23, 28.

My jsme, m. N., v letošních svatopostních rozjímáních obírali se vyvedením Spasitele našeho na místo popravné doprovázejíce jej v duchu na Golgothu.

V první neděli postní viděli jsme, kterak Ježíš volně a rád těžké břemeno kříže na sebe bere, a naučili jsme se z potupného a bolestného vložení na něho kříže, s jakou trpělivostí a oddaností do vůle Boží bychom i my svůj kříž na sebe vzítí měli. — Druhou neděli jsme na to patřili, jak trpělivě a pokorně Ježíš kříž svůj nese, a poznali jsme z toho, že i my kříž svůj pokorně a trpělivě až na Golgothu svou, t. j. až do smrti, kdež s nás sňat bude, nésti musíme. — Třetí neděli rozjímalí jsme sobě mateřskou bolest Marie panny při setkání se s jejím Božským synem, a přesvědčili jsme se, že jen člověk pevnou věrou ozbrojený dosti silný jest, všecky rány nepřívznivého osudu statečně snésti, a že Pán ty, kteréž milosti své hodny učiniti chce, zkouší a rozličnými strastmi navštěvuje. — Čtvrtou neděli obíralí jsme s Šimonem Cyrénským, který se z počátku sice zdrahal, později však ochotně k nešení kříže Ježíšova se propůjčil. A z toho jsme sobě to naučení vybrali, že i my tělo své křižovati a skrze mrtvení jeho a kajicnost zásluh Kristových hodny činiti se musíme. — Pátou neděli viděli jsme, jak Veronika krvi zbrocenému Pánu roucho své podala, a Pán na ně svůj svatý obličej vytiskl. To nám sloužilo za pokynutí, abychom chudým, nemocným, zarmouceným a bídným spolublížním na místě Pána sloužili, majíce to ubezpečení, že za naše dobré skutky, z lásky ku Kristu bližním prokázané, hojnou odměnu k očekávání máme. Konečně poslední neděli, na neděli totiž květnou, obdivovali jsme dílem měkkost, dílem statečnost žen Jerusalemských nad utrpením Páně hořce kvílících a plačících;

a přesvědčili jsme se, že až podnes pohlaví ženské k Spasiteli větší lásku a outrpnost chová nežli mužské pohlaví. — A tak jsme zponenáhla se octli na Golgotě, kamž jsme Spasitele svého doprovázeli. Dnešního dne totiž stojíme na tom místě, na kteréž Ježíš svůj těžký kříž, a na tom kříži spolu naše hříchy vnesl (1. Petr. 2, 24). To jest ono místo, na kteréž beránek Boží k zabití, k smrti kříže vyveden byl, abychom my živi byli; na tomto místě tekla pro nás ta přesvatá krev, kterouž jsme co nejdražší cenou vykoupeni byli (ibid. 1, 19); na tomto místě byly ruce a nohy jeho tupými hřeby probité, abychom skrze jeho rány zhojeni byli (ibid. 2, 24). Vše, m. N., pamatuje nás dnes na ten ze všech tisíců let, v kterýchž slunce zemi osvětčuje, nejpamátnější den, na němž krví Syna Božího pád prvních rodičů se všemi svými truchlivými následky, hřích se svou strašnou na světě způsobenou spoustou, a netoliko přísná spravedlnost Boží ale i také nevyslovné a nesmírné milosrdenství Boží napsáno jest. Vše, co vůkol sebe dnes v chrámu Páně spatřujeme, pohříženo jest v hlubokém smutku a tichu. Hudba, zvony, varhany, vše na důkaz tohoto hlubokého smutku mlčí. Jen Ježíš k místu svého hořkého utrpení se blížící mluví. A co mluví? — O tíše, m. N., tichounko! abychom dražého Pána ještě jednou mluvíti slyšeli, prvé nežli ukrutná smrt Božská jeho ústa zcela zamkne. — *Dcery Jerusalemské, praví Pán, neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad syny svými.* To jsou první a spolu poslední slova na celé cestě jeho. Až posud kráčel Ježíš tíše a volně nevšímaje sobě těch, kteří

tak ochotni a činni byli, bolestí jeho rozmnožiti. Mučen od nich neotevřel ust svých, by sobě postesknul, tím méně aby snad na trapiče své pomstu a spravedlivý trest Boží volal. Ale vida v očích doprovázejících jej žen slze — tyto patrné důkazy utrpnosti a lásky jejich k sobě — nemůže se déle zdržeti laskavý Pán, on utvirá ústa svá, a obrátiv se k plačícím ženám dí: *Doery Jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad syny svými.* A při těchto slovech pozdržíme se, m. N., dnešního dne a budeme sobě s pomocí Boží rozjímati v dílu 1. *laskavost*, v 2. pak *přísnost napomenutí*, kteréž v těchto slovech zahrnuto jest. Propůjč nám, o Pane, tu milost, bychom z dnešního nábožného rozjímaní našeho poznali, jak blaženi jsme, pakli laskavých výstrah tvých sobě všímáme, a naproti tomu jak hrůzný trest na ty čeká, kteří jich sobě nevšímajíce v zarytosti své nekajicně trvají. — Vy však, m. N., propůjčte mi i dnes onu laskavou pozornost, s kterou jste mne až posud poslouchali.

---

1. *Neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad syny svými*, jaké to laskavé napomenutí, jaká to dobrotivá výstraha. „Neplačtež nade mnou, osušte slzy své, chtělt těmi slovy říci Pán Ježíš, neboť já jsem beze vší viny, a nevinný člověk není nikdy nešťastný, byť se i také nešťastným zdál; neplačtež nade mnou, neboť nebudu již dlouho trpěti, cesta, po které kráčím, ač trpká a bolestná, brzy bude již ukončena a vede mne do slávy Otce mého. Ale co bude

z vás a z vašich synů? o, nad tím krvácí srdce mé.“ — Hle, m. N., jak laskavá starostlivost, kterou Ježíš po celé živobyetí své nešťastným prokazoval, ani na jeho poslední bolestné cestě jej neopustila. Aneb koho propustil Pán kdy bez útěchy od sebe? K setníkovi z Kafarnaum o uzdravení služebníka prosícím pravil: *Jdi, a staniž se tobě, jak jsi uvěřil.* K nemocné ženě, anaž se dotkla roucha jeho, mluvil: *Dcero, víra tvá tě uzdravila.* Ubohrou vdovu z města Naim těšil slovy: *Neplačičž* a dal vzkříšeného syna materi jeho. A kdož jest v stavu sečísti tisíce oněch ubohých a zarmoucených, které u Ježíše útěchy a pomoci došli a až podnes docházejí. A přec, m. N., navzdor tomu hledáme obyčejně v ouzkostech svých všude jinde pomoc a útěchu nežli u Ježíše, který jediné pomoci může a pomoci chce, tak sice že se na nás mohou obrátiti vytýkající slova Jeremiáše proroka: *opustili jste studnici vody živé a kopali jste sobě cisterny, cisterny rozpukané, kteréž nemohou držeti vody* (2, 13.). O, proč jest tolik nouze a bídy, tolik hořkosti a bolesti na světě? proč tekou z očí lidských tak hojné sice ale marné slze? — Proto že jest velmi málo oněch, ješto by k Ježíšovi outočistě vzali, důvěru svou v něj složili a od něho rady, pomoci a útěchy žádali. — Ano nejen v tělesných ale i v duchovních potřebách byl a jest Ježíš až posud spomocníkem a utěšitelem naším. Čili to nebyla laskavá starostlivost o věčné spasení naše, kteráž jej s nebe dolů na svět přivedla, a s kterouž zbloudilé ovce své po veškeré živobyetí své vyhledával? Ano tato starostlivá péče, aby žádný nezahynul, neopustila Je-

žíše ani na jeho poslední bolestné cestě. Protož do-
ložil: *nad sebou plačtež a nad syny svými.* — Před
krátkou totiž chvílí volali obyvatelé Jerusalemsťí
k Pilátovi: *Ukřižuj ho, krev jeho na nás a na naše
syny!* Poněvadž tedy obyvatelé Jerusalemsťí v za-
slepenosti své strašlivou pomstu nevinné smrti Páně
na sebe i na syny, t. j. potomky své volali, tudíž
Pán slovy k plačícím ženám pronešenými: *plačtež
nad sebou a nad syny svými,* laskavě napomínal všech
obyvatelů Jerusalemských, aby do sebe šli, nepravost
svou poznali, a jí více nežli nevinné smrti jeho litu-
jíce věčně záhubě ušli.

Nemyslete však, m. N., že toto napomenutí Páně:
plačte etc., toliko obyvatelů Jerusalemských se týkalo,
ono platí i nám. My všickni máme na zachování
duše své pamětlivi býti, k tomu cíli do sebe jíti
a nad syny t. j. nad hříchy svými plakati. Čili ne-
jsou hříchy, kteréž pácháme, v jistém smyslu děti
naše? — Cokoliv člověk v sobě neb ze sebe, ať jest
to již tělesným neb duchovním způsobem, plodí, toť
jsou jeho děti, jak to vyjadřuje sv. apoštol Jakub
řka: *Žádost, když počne, porodí hřích: hřích pak, když
jest vykonaný, zplozuje smrt* (1, 15.). Jako tedy dítě
jest tělesný plod, tak hřích opět jest plod ducha,
a tudíž Pán Ježíš slovy: *plačtež nad syny svými,* napo-
míná až podnes všech nás, bychom hříchů — těchto
duchovních dětí čili plodů svých želeli a oplakávali.
A v skutku, m. N., může-liž co horšího býti, co by-
chom více oplakávati měli, jako hřích, toto největší
ze všech zlých věcí? — Když Pán Ježíš člověka osm
a třiceti let nemocného u brávního rybníka v Je-

rusalemě uzdravil, pravil k němu: *Jdi a již více nehřeš, aby se ti nic horšího nestalo!* I může-liž něco horšího býti jako osmatřicetiletá bolestná a trapná nemoc? A přec praví Kristus, že ještě něco horšího jest. A toto mnohem větší zlé jest hřích, a trest hříchu — smrt věčná. Nuže neměli bychom ze všech zlých věcí nejvíce oplakávati, co i Kristus oplakával, ano co mu to nejbolestnější způsobilo smrt — hříchy naše?

A přec, m. N., jak málo takových pravých, spasitelných slzí teče z očí lidských! A naproti tomu jak hojným pramenem marných, ba hříšných slzí není tělesnost, svéhlavost, náruživost a pokrytství. Neboť proč pláče, proč cedí slze z očí svých větší částka lidí? Obyčejně ze zlosti a svéhlavosti, poněvadž se jim podle vůle neděje. Jak trpce, nepláče n. p. jinoch tělesnou láskou rozpálený, pakli se odříci má své milenky, pakli přetrhnutí musí obcování nečisté, v kterémž jen ustavičně Boha urážel. Jak hořkých neprolévá slzí mnohé děvče, když se mu buď nějaké vyrazení, ples, tanec, divadlo a těm podobná věc odepře, aneb když mu nějaký nový šat, na který se tak velice těšilo, krejčí pokazí. — Jak mnohý, ostatně na pohled vážný muž nestydí se jako stará baba plakati, pakli mu nějaká dobrá služba ušla, pakli důstojnost neb výnosnější místo a ouřad, o které se ucházel, na místě jeho jiný obdržel. — Jak mnohá paní a žena nepláče z nepříně a závisti, když na své sousedce neb známé uzří nádhernější oděv neb skvostnější šperk, než který sobě sama zaopatřiti může. A kdež bych konce našel, kdybych všechny ty

příčiny vypočísti chtěl, pro které z očí lidských marné a zbytečné slze tekou. Čili tobě, bratře a sestro, takové slze něco pomohou? Nadlehčíš sobě pláčem břemeno obtížností s stavem a povoláním svým spojených? Zmírníš takovými slzemi své strasti a bolesti? K čemu pláčeš nad svou nemocí a churavostí, kterou jsi sobě prostopášným živobytím přitáhl? Proč cedíš slze nad časným trestem, kterého jsi přestoupením zákonů zasloužil, nad neštěstím a ouzkokostí, ježto sám svévolně na sebe jsi uvalil? — O já tobě ukážu důstojnější předmět pláče a slzí tvých — a tento předmět jest hřích — hřích — hřích!

Ano, m. N., hříchu, jediné hříchu oplakávejme, tenť jest nejdůstojnější předmět slzí našich, upřímná a opravdová litost nad ním jest ten nejbezpečnější prostředek k odvrácení trestu a zahynutí věčného. Důkaz toho podává nám sv. Jan Zlatouústý řka: *Byť pak jsi před světským soudcem sebe více plakal a štkal, neujdeš pro slze své zaslouženému trestu: pakliže však nad hříchy svými slze proléváš a k Bohu z celého srdce vzdycháš, tehďáž ortel nad tebou vyřknutý změněn a zasloužený trest tobě prominut bude.* Totéž dokazuje sv. učitel církve Jarolím řka: *Veliká jest mocnost pokorné a zkroušené slzy — ta přemáhá Nepřemožitelného, ta víže Všemohoucího, ta oblomuje Syna panny. Modlitba krotí sice Boha, zkroušená ale slza ta jej přemáhá.* — Ano ani svět, dokládá sv. Bernard, *nebyl by potopou zahynul, kdyby k slzím outočiště své byl vzal.* A já konečně pravím: Jerusaleme nebyl by vyvrácen býval, kdyby obyvatelé jeho ještě tehďáž, když Pán náš je laskavě napomínal: *plačte nad sebou a nad*

syny svými; pláče a slzí byli schopni bývali. A protož aspoň my budme opatrnější a moudřejší nežli byli obyvatelé Jerusalemtí. — Uposlechněme, pokud čas jest, napomenutí Páně: *plačtež nad sebou a nad syny svými*, napomenutí sice laskavého, ale jak se v dílu druhém přesvědčíme, spolu i velmi přísného. — Obnovte, prosím, laskavou pozornost svou.

---

2. Již v starém zákoně dal Bůh skrze Isaiáše proroka předpověditi vyvrácení města Jerusalema a záhuby lidu židovského a vlasti jeho. *Já vám ukáži, praví Hospodin (5, 5. 6.), co učiním vinici své, odejmu plot její — a rozbořím hradbu její — a polo- žím ji pustou.* Totéž co v zákoně starém Bůh skrze ústa Isaiášova předpovídal, opakoval jinými slovy sám Spasitel náš při svém slavném vjezdu do města Jerusalema řka: *Jerusaleme, přijdou na tebe dnové, a obklíčí tě nepřátelé tvoji náspem a oblehnou tě a zouží se všech stran; a rozmeci tebe na zemi a syny tvé; — a neostaví v tobě kámen na kamenu. Přijdou na tebe — dnové pomsty, aby se naplnilo všechno, což psáno jest. —* A hle, když Božský Pán od Jerusalemských potupen, odsouzen, vystrčen poslední cestu svou na Golgothu konal, opakoval totéž řka: *Ženy Jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale nad sebou plačte a nad syny svými. Nebo, ai, přijdou dnové, v nichžto řeknou: Blahoslavené neplodné a životy, kteréž nerodily, a prsy, kteréž nekrmily. Tehdyt počnou říkati horám: Padněte na nás; a pahrbkům: přikryjte nás (Luk. 23, 28. 30.).* O, kž by Jerusalemtí ještě tehdáž aspoň, když z ust

Ježíšových tuto strašlivou hrozbu slyšeli, byli do sebe šli; nebyli by zajisté o 67 roků později vyplnění její na sobě tak hrůzně zkusili. Ale oni nevšímajíce sobě strašlivé výstrahy této naplnili míru hříchů svých, a tudíž v záhubu uběhli. —

Jako Jerusalemským Pán Ježíš až do poslední chvíle výstrahu před záhubou jejich dával, tak to činí až posud Bůh s jedním každým hříšníkem. On jej napomíná k obrácení a života napravení až do té doby, když míra hříchů jeho naplněna jest. Než, kdy medle, bude se mne někdo z vás tázati, jest naplněna míra hříchů u člověka tak, aby se říci mohlo, že záhubě věčné více vyhnouti se nemůže.

Vyznávám, m. N., že na tuto otázku nesnadná jest odpověď. Skrze ústa proroka Amosa praví ovšem Bůh sám: *Pro trojí nešlechtnost obrátím Judu — ale pro čtveru neobrátil ho (2, 4.)*. Ale tu opět nová povstává otázka, totiž která ta čtvrtá nepravost jest, pro kterou se Bůh nad Judou i nad jedním každým hříšníkem více nesmiluje. Dle mého zdání, m. N., není tato čtvrtá nepravost žádný zláštní, nýbrž jest to vůbec poslední hřích, kterým se míra nešlechtnosti člověka naplňuje, bez rozdílu zdaliž hřích, kterého se naposled dopustil, hřích těžký aneb malý a všední jest. Příklad vám to vysvětlí. Představte sobě, m. N., sklenici až do vrchu vodou naplněnou. Když tiše stojí, nepřeteče zajisté, ale pusťte jen do této sklenice s prstu svého ještě dosti malou kapku — a hle rozleje se voda po všech stranách. Aneb abych jiného příkladu použil, někdo stojí na samém kraji hluboké propasti. Aby do ní spadl, není zapotřebí

žádného velkého skoku — dosti malý krůček více ku předu učiněný odejme jemu rovnováhu a on skácí se do bezedné prohlubně této. — Hle tak jest to, i s upadnutím do prohlubně zahynutí věčného. Ne vždy velký a těžký, ale poslední třeba dosti malý hřích přidaný k spáchaným hříchům naplňuje míru nepravostí hříšníka, a uvrhuje ho v záhubu věčnou.

O hříšníče, hříšníče! víš-li, který hřích pro tebe ten poslední jest, po jehož spáchání míra hříchů tvých se naplní tak, že ze strachu před nastávajícím soudem Božím zoufanlivě volati budeš: *Hory padněte na mne! Páhrbkové přikrejte mne!* — Nuže, nevíš-li to, o tak se hroz každého sebe menšího hřichu, neboť ten první, jehož se ještě dopustíš, naplní míru tvou a uvrhne tebe do pekelné mučírny, do oněch zevnitřních temností, v nichžto panuje pláč a skřípení zubů, z nichžto není žádného vykoupení a vysvobození více. Čili, myslíš, že jest to něco malého, upadnouti v ruce Boha rozhněvaného a od tebe potupeného? — O považ, co Ježíš, tento spravedlivý, pro nespravedlivé trpěti musel! Pakliže on, ten nejsvětější, na němž hřichu shledáno nebylo, pro hříchy cizí tolik políčků, ran a bití dostal, pakli tak zbičován byl, že tělo jeho až do kostí zedráno bylo; pakli ten nevinný ode vší škvřny vlastního hřichu čistý, pro viny cizí na hlavě trnovou korunu, na ramenou těžké břemeno kříže nésti, tělo své na kříži roztáhnouti a na rukou a nohou za živa přibít, ano po smrti do boku probodnut býti musel; co medle máš od spravedlnosti Božské k očekávání, ty člověče,

kterýž v hříších zrozen jsi, a v hříších život svůj trávíš? — O nic jiného nemůžeš očekávati, nežli že se stane s tebou to, co praví Spasitel u sv. Jana řka: *Nezůstane-li kdo ve mně, vyvržen bude jako ratolest a uschne a seberouť jej a na oheň uvrhou a shoří* (Jan 15, 6.). Neboť, ty hříšníče, jsi ta suchá ratolest, anaž do plamene ohně věčného k spálení uvržena býti má. —

Čili není, m. N., snad žádného pekla, není ho proto, že hříšník v peklo nevěří? Není v pekle snad žádného zžírajícího plamene, poněvadž se mu nynější nevěřící vysmívají? Není tam snad žádných nevyslovných muk, poněvadž nynější osvícení světáci se jich nebojí? — O jestliže tomu tak jest, není-li pekla, není-li plamene a muk jeho, tedyť marně přišel Syn Boží na svět; marně trpěl tolik políček, tolik ran, tolik mrskání; marně se nechal trním korunovati, marně na kříž roztáhnouti a přibíti. — Ale nikoli! dva svatí apoštolové dávají nám neomylné svědectví o tomto místě věčného trápení a nevyslovných muk. Sv. ap. Petr píše totiž v druhém listu svém (2, 4—13.): *Poněvadž Bůh hřešícím anjelům neodpustil, ale pekelnými provazy je do pekla strhnuv vydal k mučení a uchoval k soudu; — poněvadž prvnímu světu neodpustil, ale na svět bezbožníků potupu uvedl; poněvadž města Sodomských a Gomorských v popel obrátiv podvrácením potrestal a za příklad těm, kteří by budoucně nešlechtně činili, vystavil: zajisté dovede Pán nepravých ke dni soudu dochovati k mučení, zláště těch, kteří za tělem v žádosti nečistoty chodí, a vrchností po-*

hrdají a rouhajíce se sekty uváděti se nebojí. Všickni hříšníci vezmou odplatu nespravedlnosti, neboť nejsou nic jiného vedle vyjádření sv. apoštola Judy: leč stromové podzimní, neužiteční, dvakráte mrtví, vykořenění, — jimžto bouře temnosti zachována jest na věky (12. 13.). Až totiž přijde Pán, vedle dalších slov téhož sv. ap. Judy (14, 15.), s svatými tisíci svými, tehdaž učiní soud proti všechněm a potrestá všechny bezbožné ze všech skutků bezbožnosti jejich, kteréž činili — i ze všech tvrdých řečí, kteréž mluvili proti Bohu, hříšníci bezbožní. —

A nyní se vás táži, m. N., co chcete činiti? — Chcete ještě déle v hříších svých setrvati a takto míru hříchů — naplniti a v záhubu věčnou se zatratiti? O nikoliv, volám k vám slovy sv. ap. Petra: *Pán trpělivě čeká pro vás, nechtě aby kteří zahynuli, ale všickni k pokání se obrátili (2. Petr 3, 9.).* Nuže tedy nezapomínejmež nikdy na laskavou sice ale i přísnou výstrahu Páně: *Plačtež nad sebou a nad syny, t. j. nad hříchy svými. — Ano to chceme, o Pane, učiniti, my chceme podle navrhnutí proroka tvého Jeremiáše vyváděti jako potok slzy své z očí dnem i nocí. My nedáme sobě odpočinutí, aniž dáme umlknouti zřítelnici oka svého. My chceme ve dne i v noci vylévati jako vodu srdce své před obličejem tvým, a pozdvihovati k tobě rukou svých za uchování duše své (Pláč Jer. 2, 18. 19.).*

O Pane! poshovej nám ještě, nepronášej ještě nad námi spravedlivý soud tvůj. Čili jsi nad námi

již ortel vyřknul? O, byť by i to bylo, my víme, že dovedeš ortel svůj v milost změnit, pakli jen my se k tomu odhodláme, hříchů svých zanechat. — A to přislibujeme tobě celou upřímností svou v této posvátné době, to přísaháme u hrobu tvého, že od dneška hříchu, pro kterýž jsi tolik trpěl, úplně zemřít a jej v pokání, v upřímné, opravdové, zkroušené pokání obrátit a proměnit chceme. Amen.

Utrpenj
w těleného Syna Božího

Ježíše Krista

a

neyblahoslavenějšj Rodičky geho

Marie Panny,

w postnjch kázanjch wyobrazeno

wb

Jakuba Macana,

býmal. děkana w Elabcjch.

W 8. seš. 30 fr.

Doležala, C. W., Swátečnj kázanj. 2 díly w 8. seš. 1 zl. 12 fr.

Hrenbergra, J., Řeči duchovní na všecjce neděle a swátky celého roku. 2 díly v 8. seš. 1 zl. 12 kr.

Abhradnjka W. Sedmmecjtma swátečnjch kázanj. W 8. seš. 40 fr.